

Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välinen yhteistyö rikostaustaisen näkökulmasta

Mari Alenius

Opinnäytetyö, ylempi AMK

Marraskuu 2024

Verkostojohtamisen tutkinto-ohjelma

Alenius, Mari

Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välinen yhteistyö rikostaustaisen näkökulmasta

Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Marraskuu 2024, 46 sivua

Verkostojohdantamisen tutkinto-ohjelma. Opinnäytetyö ylempi AMK.

Julkaisun kieli: suomi

Julkaisulupa avoimessa verkossa: kyllä

Tiivistelmä

Opinnäytetyö perustuu tutkivaan kehittämiseen, jonka tarkoituksena on tuoda tutkittua tietoa Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välisestä yhteistyöstä rikostaustaisen näkökulmasta. Tavoitteena on tuoda näkyväksi yhteistyön nykytilanne ja kehittämisen kohteet. Kohderyhmänä on vapautuvat vangit ja valvottuun koevapauteen lähtevät vangit ja heidän näkökulmansa yhteistyöstä. Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välisen yhteistyön mallintaminen alkoi syksyllä 2023. Mallintamisen pohjalta tutkittiin, miten yhteistyö näyttäytyy rikostaustaiselle. Tutkimuksella tuotiin esiin myös yhteistyön kehittämistarpeita.

Opinnäytetyö on laadullinen tutkimus, jonka aineisto kerättiin strukturoidulla haastattelulomakkeella. Opinnäytetyön aineiston analysointi perustuu aineistolähtöiseen sisällönanalyysiin ja analysointimenetelmänä on teemoittelu.

Opinnäytetyön tuloksena tuotettiin raportti, josta käy ilmi verkoston nykytila rikostaustaisen näkökulmasta. Raportissa käy ilmi yhteistyön haasteet ja kehittämisen kohdat, myös yhteistyön toimivuus näkyy raportissa. Tuloksissa nousi esiin verkostojen kehittäminen sekä mitä jatkossa on huomioitava vastaavissa tutkimuksissa.

Opinnäytetyön johtopäätöksenä on, että Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välistä yhteistyötä tulee edelle kehittää sekä selkeyttää yhteistyön kohtia rikostaustaiselle. Lisäksi tietoa tulee jakaa operatiiviselle tasolle ja luoda yhteistyöstä toimintamalli ja sisällyttää se työnkuviin. Jatkossa tarvitaan sisäistä keskustelua yhteistyön kehittämisestä, jotta verkostotyö saadaan juurrutettua osaksi organisaatioiden päivittäistä työtä.

Avainsanat (asiasanat)

verkostotyö, kehittäminen, verkostoyhteistyön kehittäminen, palvelupolku

Muut tiedot (salassa pidettävät liitteet)

-

Alenius, Mari

Cooperation between the Prison and Probation Service of Finland and The Wellbeing Service County of Central Finland from the perspective of a person with a criminal background

Jyväskylä: JAMK University of Applied Sciences, November 2024, 46 pages

Degree Programme in Network management. Master's thesis.

Permission for open access publication: Yes

Language of publication: Finnish

Abstract

The thesis is based on exploratory development and the aim purpose is to produce researched information about cooperation between the Prison and Probation Service of Finland and The Wellbeing Service County of Central Finland from the perspective of a person with a criminal background. The goal of this thesis is to make the current situation and areas to develop more visible. The target group of the study is a prisoner to be released and a prisoner going on supervised probation and their perspective on network. The network modeling between the Prison and Probation Service and The Wellbeing Service County of Central Finland started in the autumn of 2023. Modeling is based on investigating how a network appears to a person with a criminal background. The research also highlights the development needs of the network.

The research is qualitative, and the material was collected through structured interviews. The analysis of the study was carried out according to material-oriented content analysis, and a thematic analysis was chosen as an analysis method.

As a result of the research thesis, a report was produced, that shows the current state of the network from the perspective of a person with a criminal background. The report shows the challenges of the network and areas for development, the effectiveness of the network is also shown in the report. The development of networks emerged as a result, as well as what needs to be considered in similar studies in the future.

The study concludes that the network between the Prison and Probation Service of Finland and The Wellbeing Service County of Central Finland should be further developed, and the points of the network should be clarified for those with a criminal background. In addition, information must be shared at the operational level to create the operating model of the cooperation and include it in job descriptions. In the future, an internal discussion on the development of a network is needed, so that the network can be rooted as part of the daily work of the organization.

Keywords/tags (subjects)

network work, development, development of network cooperation, service path

Miscellaneous (Confidential information)

-

Sisältö

1	Johdanto	4
2	Yhteistyöorganisaatiot	6
2.1	Rikosseuraamuslaitos.....	6
2.2	Keski-Suomen hyvinvointialue	6
2.3	Verkostoyhteistyö Jyväskylän Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välillä	7
3	Monialainen verkosto	8
3.1	Verkostoyhteistyö	8
3.2	Verkostojen rooli.....	9
4	Asiakkaan rooli	10
4.1	Asiakkaan osallisuus.....	10
4.2	Asiakaspolkujen kuvaaminen	13
4.3	Asiakaskokemus	15
5	Tiedonhaku	17
6	Tutkimuksen tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset	18
7	Metodologia	19
7.1	Laadullinen tutkimus.....	19
7.2	Kohdejoukko.....	20
7.3	Aineiston keruumenetelmänä haastattelu	20
7.4	Aineiston analysointiprosessi.....	23
8	Tulokset	26
9	Pohdinta	27
9.1	Tulosten tarkastelu.....	27
9.2	Eettisyys ja luotettavuus	32
10	Johtopäätökset ja jatkotutkimusehdotukset	37
	Lähteet	40
	Liitteet	45
	Liite 1. Infolehti	45
	Liite 2. Tutkimuskysymykset	46

Kuviot

Kuvio 1. Rikostaustaisten asiakkaiden palveluprosessi 1.	11
Kuvio 2. Rikostaustaisten asiakkaiden palveluprosessi 2.	12

Kuvio 3. Rikostaustaisten asiakkaiden palveluprosessi 3.	13
Kuvio 4. Current Customer Experience	15
Kuvio 5. Rikostaustaisten asiakkaiden palveluprosessi 4.	17
Kuvio 6. Opinnäytetyön aineiston analyysiprosessi kaaviona.	24
Kuvio 7. Mielekkään elämän osa-alueet / ensisijaiset tarpeet 2011.	28

1 Johdanto

Opinnäytetyön keskeisen tavoitteena on selvittää aloitettua yhteistyötä rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa ja tuoda vapautuvan vangin näkemystä palveluiden sujuvuudesta. Tämän avulla voidaan nostaa esiin yhteistyön kehittämisen kohteita ja vahvistaa toimivia palveluita. Opinnäytetyön tarkoitus on tuoda oma lisä molempien organisaatioiden strategisten tavoitteiden saavuttamiseen. Opinnäytetyön haasteena oli kuitenkin vastaajien vähäinen määrä, joka saattoi johtua vastaajien mielenkiinnon puutteesta tai aikaansaamattomuudesta.

Yhteistyö hyvinvointialueiden ja Rikosseuraamuslaitoksen välillä on tärkeää, sillä se mahdollistaa kokonaisvaltaisen tuen ja palveluiden tarjoamisen vangeille ja yhdyskuntaseuraamuksiin tuomituille. On muistettava, että vankeusvankien terveystalvelut hoitavat vankiterveydenhuolto ja muiden rangaistusmuotojen, kuten valvotun koevapauden, yhdyskuntapalveluiden, ym. aikaiset sosiaali- ja terveystalvelut kuuluvat hyvinvointialueille.

Opinnäytetyön asiakasprosessi rajataan koskemaan Keski-Suomen hyvinvointialueelle vapautuvia vankeja sekä valvottuun koevapauteen siirtyviä vankeja. Kehittämisellä pyrin vaikuttamaan vankien palveluiden jatkumoon, kuten korvaushoidon, päihdepalveluiden ja muiden vastaavien hoitojen jatkumiseen, jotka vankeusaikana on aloitettu, hyvinvointialueille. Alkuinvestointina tämä voi olla kalliimpi, mutta uskon sen tuovan säästöjä, kun saamme yhdenkin vangin kuntoutumista edistettyä. Kehittämisen näkökulmasta on tarkoitus vähentää henkilöä kuormittamasta sosiaali- ja terveystalveluita pitkällä aikavälillä sekä vähentää uusintarikollisuutta. Lisäksi tavoitteena on selkiyttää yhteistyön kohtia ja vahvistaa ammatillista verkostoa.

Kehittämisestä hyötyy niin Keski-Suomen hyvinvointialueen ja Rikosseuraamuslaitoksen työntekijät kuin myös vapautuvat vangitkin. Toistemme tuntemus lisää luottamusta yhteisen asian hyväksi. Vankien riski pudota palveluista pienenee ja se helpottaa integroitumista yhteiskuntaan. Tämän kaiken lisäksi yhteistyöllä ja palveluiden jatkumoilla voidaan tuoda valtiolle säästöjä.

Riskikohtia on nivelvaiheet, jossa vanki siirtyy toiselle palveluntarjoajalle. Kiinnittyminen palveluihin ja rikoksettomana pysyminen vaatii vapautuvalta vangilta paljon. Jo pelkästään vankilan kontrollin päättymisen voi olla pelottavaa. Tuttuus toimijoiden ja vangin välillä pienentää nivelvaiheiden riskejä. Tätä tunnettavuutta toimijoiden välillä on kehittämisellä tarkoitus lisätä.

Rikosseuraamuslaitoksen uusi strategia on vuosille 2024–2027. Strategiassa yhtenä tavoitteena on vahvistaa asiakkaan valmiuksia kohti rikoksettomampaa elämää. Rikosseuraamuslaitoksen työntekijät tekisivät edelleen laadukasta asiakastyötä ja torjuisivat vankeusaikana tapahtuvaa rikollisuutta yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Tärkeimpinä arvoina Rikosseuraamuslaitoksessa on oikeudenmukaisuus, yhdenvertaisuus ja turvallisuus, johon perustuu Rikosseuraamuslaitoksen koko toiminta. (Rikosseuraamuslaitoksen strategia 2024–2027.)

Rikosseuraamuslaitos tekee yhteistyötä eri viranomaisten-, kuntien-, hyvinvointialueiden-, järjestöjen- sekä tuomittujen lähiverkoston kanssa. Yhteistyö on keskeistä, jotta tuomittujen valmiuksia integroitua yhteiskuntaan vahvistetaan. (Rikosseuraamuslaitos 2023.)

Rikosseuraamuslaitoksen missio on ”valmentaa rikoksettomaan elämään – turvallisesti kohti avoimempaa täytäntöönpanoa”. Se tarkoittaa, että Rikosseuraamuslaitoksen tavoitteena on auttaa tuomittuja sopeutumaan takaisin yhteiskuntaan sekä vähentää uusintarikollisuutta. (Rikosseuraamuslaitos 2023.) Rikosseuraamuslaitos kertoo arvoikseen oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden, uskon ihmisten mahdollisuuksiin muuttua ja kasvaa sekä ihmisarvon kunnioittaminen. (Rikosseuraamuslaitos 2023.)

Keski-Suomen hyvinvointialuestrategiassa 2030 sanotaan, että hyvinvointialueen yhtenä painopisteenä on saumaton palvelujen yhteensovittaminen. Tarkennettuna kohtana sivustolla kerrotaan palveluketjujen sekä hoitopolkujen sujuvoittamisesta ja päällekkäisten palveluiden karsimisesta. Lisäksi asiakas- ja potilassuhteiden jatkuvuuden turvaamisesta. Samaisessa strategiassa mainitaan hyvinvointialueen kumppanuus alueen muiden toimijoiden kanssa, joista yhtenä keskeisenä toimijana on valtion viranomaisyhteistyö. (Keski-Suomen hyvinvointialueen strategia 2023.)

Yhden vankipäivän hinta valtiolle on 207 €. Yksi päivä yhdyskuntapalvelua maksaa valtiolle 14 €. Vuonna 2022 vankeja oli keskimäärin päivässä 3050 henkilö ja yhdyskuntaseuraamusta suorittavia 3500 henkilöä. Rikoksen uusi vapautujista viiden vuoden aikana noin 52,8 % ja yhdyskuntapalveluasuorittavista rikoksen uusi viiden vuoden aikana 30 %. (Rikosseuraamuslaitos 2024.)

2 Yhteistyöorganisaatiot

2.1 Rikosseuraamuslaitos

Rikosseuraamuslaitos on oikeusministeriön alaisuudessa oleva toimielin, joka toimeenpanee vankeusrangaistuksia, sakon muuntorangaistuksia ja yhdyskuntaseuraamuksia sekä toimeenpanee tutkintavankeuden. Yhtenä Rikosseuraamuslaitoksen tavoitteista on ehkäistä uusintarikollisuutta ja lisätä kokonaisvaltaista turvallisuutta yhteiskunnassa. Kokonaisuudessaan Rikosseuraamuslaitos huolehtii tutkintavangin tai tuomitun rangaistusajan suunnitelmasta ja sen toimeenpanosta, eli rangaistuksesta aina vapautumiseen saakka. Rikosseuraamuslaitoksen toimintaa ohjaa laki Rikosseuraamuslaitoksesta (Finlex 2022) sekä asetus Rikosseuraamuslaitoksesta (Valtioneuvoston asetus Rikosseuraamuslaitoksesta). (Rikosseuraamuslaitos 2023.)

Eriarvoisuuden vähentäminen: Rikosseuraamuslaitoksen tavoitteena on ohjata vankeja koulutuksiin ja kuntoutukseen. Sen tarkoituksena on helpottaa vankien integroitumista yhteiskuntaan. Rikosseuraamuslaitoksen arvoihin myös kuuluu ihmisarvon kunnioittaminen ja oikeudenmukaisuus.

Suomi on luultavasti ainoa maa, jossa vankien oikeudet on mahdollistettu lainsäädännöllä. Digitalisaation avulla voidaan turvata ihmisoikeudet ja yhdenvertaiset palvelut niinkin rajoitetussa ympäristössä kuin vankilassa. (Rikosseuraamuslaitos 2024.)

Vankiloissa vangit voivat osallistua työtoimintaa ja koulutuksiin. Sillä on suuri rooli vankiloiden arjessa. Niiden avulla pyritään vaikuttamaan uusintarikollisuuden vähentämisen lisäksi työllistymismahdollisuuksien parantamiseen, kohottaa vankien itsetuntoa ja vaikuttaa asenteisiin, sosiaalisiin taitoihin sekä hyvinvointiin ja arjen hallintaan. Rikosseuraamuslaitos tarvitsee kuitenkin kumppaneita, joiden palveluiden ja taitojen avulla kehitetään sellaisia palveluita ja toimijoita, joihin organisaatiossa omat resurssit eivät riitä. (Rikosseuraamuslaitos 2024.)

2.2 Keski-Suomen hyvinvointialue

Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa 1.1.2023, jonka vuoksi sosiaali- ja terveystalvet sekä pelastustoimintojen järjestämismvastuu siirtyi niille kunnilta ja kuntayhtymiltä. Hyvinvointialueita

muodostettiin 21 kappaletta, jotka muodostuivat pääosin maakuntajaon pohjalta. Hyvinvointialueiden vastuulla on huolehtia asukkaiden perusterveydenhuollosta, erikoissairaanhoidosta, sosiaalihuollosta, lasten, nuorten ja perheiden palveluista, työikäisten palveluista, mielenterveys- ja päihdepalveluista, vammaispalveluista, oppilashuollosta, pelastustoimesta sekä ensihoidosta. (Sosiaali- ja terveysministeriö.)

Keski-Suomen hyvinvointialue vastaa noin 273 000 keskisuomalaisen sosiaali- ja terveystalvasta sekä pelastustoimesta. Keski-Suomen hyvinvointialueen tarkoituksena on edistää asukkaiden hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Tavoitteena on ihmislähtöinen hyvinvointialue, joka tukee keskisuomalaisten hyvää arkea. (Keski-Suomen Hyvinvointialue 2023.)

2.3 Verkostoyhteistyö Jyväskylän Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välillä

Jyväskylänä Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välinen yhteistyö alkoi syksyllä 2023, kun Rikosseuraamuskeskuksen johtaja kokosi henkilöitä keskustelemaan yhteistyöstä näiden toimijoiden välillä. Syksyn aikana tapaamisia kertyi ja yhteistyölle etsittiin sopivia käytänteitä, joiden tarkoituksena oli kehittää palvelut Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen asiakkaille niin, etteivät palvelut katkeaisi. Yhteistyössä korostui tarvittavien tietojen siirto toimijoiden välillä.

Palvelupolkuja kuvattiin mallintamisen avulla, jossa käytiin asiakkaan kosketuspisteitä läpi kuvitteellisen henkilön kautta. Toimijat sai tuoda esiin onnistuneita kokemuksia, joita yhteistyössä voitaisiin hyödyntää. Vapautuvien vankien kohdalla kiinnitettiin huomiota palveluiden jatkumoon siviilissä, jolla pyritään auttamaan vapautuvaa vankia kiinnittymään yhteiskuntaa ja tarvittava tieto siirtyisi vangin suostumuksella eteenpäin.

Yhteistyön mallintamisessa oli edustus Jyväskylän yhdyskuntaseuraamustoimistosta, Jyväskylän avovankilasta, vankiterveydenhuollosta ja hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalvulta. Koollekutsujana toimi Rikosseuraamuslaitos.

3 Monialainen verkosto

3.1 Verkostoyhteistyö

Mitä on verkostoyhteistyö? Sen lähtökohtana on vapaaehtoisuus, tasavertaisuus, vastavuoroisuus ja itseorganisoituva yhteistyösuhde toimijoiden välillä, jossa osapuolet ovat nähneet yhteistyön hyödylliseksi yhdistämällä voimat ja saavuttaakseen synergiahöyryjä. Verkostoyhteistyö perustuu muun muassa haluun tai tarpeeseen tehdä yhteistyötä jonkun toisen toimijan kanssa tavoitellakseen toivottua lopputulosta, josta kaikki toimijat hyötyvät. Toinen asia, joka tulee huomioida verkostoyhteistyössä, on vastavuoroisuus. Vastavuoroisuuden tulisi jakautua jokaiselle verkostoon osallistujalle, vaikka harvoin se jakautuu täysin tasaisesti. Verkoston olisikin hyvä koostua tasavertaisista toimijoista, joilla on yhteinen päämäärä. Verkostoissa on tärkeää, että yksilöt kykenevät sitoutumaan heille annettuihin tehtäviin ja saavat olla itse niihin vaikuttamassa. (Verkostojohtamisen opas 2019, 14–15.)

Asiakkaan vapautumisen valmistelu vankilasta alkaa hyvissä ajoin ennen vapautumista. Jos kyseessä on lyhyt vankeusrangaistus, voidaan valmistelu aloittaa jo vankilaan tulopäivänä, kun taas pidempää tuomiota suorittavilla vapautumista aloitetaan valmistella noin puoli vuotta ennen vapautumista. Asiakkaalla on mahdollisuus päästä myös koevapauteen, jonka kesto on enimmillään puoli vuotta ennen vapautumista. Valvottua koevapautta voidaankin pitää osana suunniteltua vapautumista. (Rikosseuraamuslaitos 2023.)

Asiakkaan selviytymisedellytyksiä ja palveluiden tarvetta arvioidaan. Arvioinnin tekee ohjauksesta vastuussa oleva oma työntekijä. Arvioinnissa on tarkoitus miettiä asiakkaan elämäntilannetta kokonaisuutena. Asiakkaan suostumuksella vapauteen valmistelussa voidaan tehdä yhteistyötä hyvinvointialueiden kanssa, jotka voi auttaa esimerkiksi asunnon hankinnassa ja asiakkaalle voidaan järjestää sinne tarvittavat palvelut. (Rikosseuraamuslaitos 2023.)

Jatkuva kehittäminen vähentää asiakkaiden kipupisteitä palveluprosessissa. Se tuo myös kustannussäästöjä organisaatioihin, kun prosesseista ja toiminnoista tulee ketterämpiä. Kehittämisellä saatetaan parantaa asiakkaiden elämänlaatua, jolla yhteiskunnan hyvinvoinnin on mahdollista kasvaa. (Huovila & Torkkeli 2022.)

Opinnäytetyössä avataan verkostojen hyötyä asiakkaan kannalta. Mitä hyvää se tuo asiakkaalle ja miten palveluita tarjoavat voivat verkoston avulla vaikuttaa asiakkaan edun huomioiden. Lisäksi opinnäytetyössä on tarkoitus kartoittaa tämänhetkistä yhteistyötä Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa.

3.2 Verkostojen rooli

Verkostoja on aina ollut ja niitä tulee aina olemaan. Se pohjautuu haluun tehdä yhdessä. Verkosto voi olla väärinkäytettynä myös keino vaikuttaa toisiin ihmisiin. Tulevaisuuden työelämässä tulomme näkemään enemmän verkostoyhteistyötä, vaikka muutos on hidasta. Verkostojen avulla pystytään muuttamaan asioita tehokkaammin, kuin perinteisesti. (Spiik 2024, 69.)

Schot & ym. (2019.) kirjoittavat artikkelissaan, miten kasvava tarve on toimialojen väliselle yhteistyölle. Se vaatii erityistä ammatillista työtettä voidakseen toteutua. Sitä ei pidä nähdä taakkana. (Schot & ym. 2019.) Isoherranen käsittelee väitöskirjassaan moniammatillista yhteistyötä ja moniammatillisuuden tuomia etuja. Hän kertoo, että moniammatillinen työ tarkoittaa sitä, että eri ammattiryhmät sopeuttavat roolejaan ja huomioivat muut ammattiryhmät, joiden kanssa he ovat vuorovaikutuksessa. Samalla he tuovat tietonsa ja taitonsa yhteen, jolloin kokonaisuus tuo isomman hyödyn. Siinä korostuu eri ammattiryhmien sitoutuminen yhteiseen päämäärään, jotta asiakas saisi parhaan mahdollisen avun. (Isoherranen 2012, 21.) Isoherranen viittaa väitöskirjassaan Lochardin ja Woodin (Lockhard & Wood 2000.) määritelmään, jossa kerrotaan moniammatillisen yhteistyön olevan prosessi, jossa useampi ammattilainen on saman ongelman äärellä. He ovat valmiita jakamaan tietonsa tasavertaisesti muiden kanssa sekä kunnioittavat toisten mielipiteitä. Keskiössä moniammatilliselle tiimille on asiakas. Ammattilaisten yhteistyö on suunnitelmallista. (Isoherranen 2012, 21.)

Verkostojen hyötyjä voi arvioida verkostojen kassa muun muassa seuraavien kysymysten avulla:

1. Millaista hyötyä verkostotyöstä voisi olla vapautuvalle vangille?
2. Voiko verkostoon kuulumalla vähentää samankaltaista työtä, lisätä resursseja tai oppia uutta?
3. Voisiko verkostoyhteistyöllä tuottaa laajemmin vaikuttavia tuloksia?

Tarve verkostoyhteistyölle herää yhteisestä tarpeesta:

1. Halu palvella yhteistä asiakasta tai asiakaskuntaa
2. Etsiä yhteisiä tapoja yhteistyön sujuvoittamiseksi ja tehostamiseksi
3. Haetaan ratkaisuja tai vastataan ajankohtaisiin ilmiöihin
4. Toteuttamaan jotain strategiaa tai visiota

(Järvensivu 2019, 219.).

4 Asiakkaan rooli

4.1 Asiakkaan osallisuus

Asiakkaan rooli on verkostoyhteistyössä keskiössä, sillä asiakkaan osallistuminen ja vaikutusmahdollisuudet parantavat yhteistyön laatua ja asiakastyytyväisyyttä. Auh & ym. (2019) esittävät tutkimuksessaan *Whem Does Customer Participation Matter? An Empirical Investigation of Role of Customer Empoerrment in the Customer Participation-Performance Lins*, että osallistaminen ja tyytyväisyys ovat kytköksissä palvelun suorituskykyyn (Auh & ym. 2019.).

Jotta verkostoyhteistyö asiakkaan kohdalla saadaan toimivaksi, tulee asiakkaan olla aktiivinen toimija, joka osallistuu palveluiden suunniteluun, toteutukseen ja arviointiin. Tällöin voimme lisätä asiakkaan sitoutumista palveluihin. Yhteistyön toimivuuden edellytyksen on riittävän tiedon välittäminen verkostossa, sekä kykyä yhteisen päämäärän tavoitteluun ja miten asioissa edetään. (Soklaridis & ym. 2017.)

Rikosseuraamuslaitoksen julkaisussa (2002.) kerrotaan, että vapautumisen suunnittelu alkaa selviytymisedellytysten sekä palvelutarpeen arvioinnilla. Arvioinnista on vastuussa vapautuvalle vangille nimitetty työntekijä. Arvioinnin tarkoituksena on katsoa vapautuvan vangin elämäntilannetta kokonaisvaltaisesti. Vapautuvan vangin asioissa voidaan tehdä yhteistyötä vapautumiskunnan hyvinvointialueen kanssa, jotta vapautuvalle vangille voidaan järjestää tarvitsemansa palvelut. Vapautumiseen liittyviä tukipalveluita voi tuottaa ja kehittää myös monet järjestöt ja kolmannen sektorin toimijat. (Rikosseuraamuslaitos 2022.)

On olemassa lakeja, jotka tukevat asiakkaan osallisuutta. Suomen perustuslain 1 luku, 2§ sanotaan, että Kansanvaltaan sisältyy yksilön oikeus osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan ja elinympäristönsä kehittämiseen. (Finlex 1999.) Asiakkaan osallisuudesta kerrotaan myös laissa potilaan asemasta ja oikeuksista sekä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista, jotka korostavat

asiakkaan osallisuutta omaan palveluunsa. Lain sanoma on, että asiakkaalle pitää antaa mahdollisuus osallistua ja saada vaikuttaa palveluidensa suunnitteluun ja toteutukseen sekä kunnioitettava asiakkaan itsemääräämisoikeutta. (Finlex 1992, 2000.)

Rangaistuksen vapautumisvaiheen palveluprosessi Rikosseuraamuslaitoksessa, Vankiterveydenhuollossa ja Keski- Suomen hyvinvointialueella 1/2

- Pyritään siihen, että vapauttamisen tai seuraamuksen päättymisvaiheen toimenpiteet on sovittu jo valmisteluvaiheessa tai hyvissä ajoin täytäntöönpanon aikana.
 - Niiden vankeusrangaistusta suorittavien osalta, joita ei ole tavoitettu rangaistusajan suunnitelman laatimiseksi tai joiden palvelutarve tulee ilmi vasta seuraamusta suorittaessa, ollaan yhteydessä hyvinvointialueelle.
- Rise tekee tiivistelmän omista suunnitelmistaan sekä tavoitteiden etenemisestä ja toimittaa sen asiakkaan luvalla hyvinvointialueelle tai tieto siirtyy verkostopalaverissa.
- HUOM! Myös Vankiterveydenhuolto hyötyy vangin tilanteen tiivistelmästä muun muassa työ- ja toimintakyvyn arvioinnissa.
- Tarvittaessa järjestetään verkostotapaaminen seuraamuksen päättyessä.

Kuvio 1. Rikostaustaisten asiakkaiden palveluprosessi 1. (Rikosseuraamuslaitos 2024.)

Asiakkaalla tulisi olla keskusteleva ja yhteiseen päämäärään tavoitteleva suhde yhteistyöverkoston kanssa. (Pehkonen ym. 2019, 106–108.) Työntekijän ja asiakkaan väliseen vuorovaikutukseen liittyy monia mahdollisuuksia, jotka voivat joko edistää asiakkaan päätöksen tekoa tai vaikeuttaa sitä. Työntekijän pitää olla tarkkana roolistaan vuorovaikutustilanteissa ja huomioitava se myös päätöksenteossa. Asiakas voi tehdä itsenäisen päätöksen, jotka liittyvän hänen tarvitsemaansa tukeen. Työntekijän tulee olla tarkkana, koska työntekijän mielipide voi vaikuttaa asiakkaan lopulliseen päätökseen, jos se olisi esimerkiksi eriävä. (Juhila ym. 2015.) Työntekijät voivat huomaamattaan asettaa odotuksia kysymyksillään asiakkaille, jotka ohjaavat ja vaikuttavat lopullisessa päätöksenteossa. Oikein aseteltuna kysymykset voivat antaa asiakkaalle kuulluksi tulemisen kokemuksen, mutta samalla ne voivat pitää sisällään sellaista ohjausta ja neuvoja, jotka vihjaavat, miten asiakkaan tulisi toimia. Kysymykset voivat saada aikaan asiakasta motivoivia ajatuksia tai sitten asettaa liian suuria odotuksia asiakkaan oman toimintakyvyn suhteen. (Raitakari ym. 2017, 115.) Yleensä kuulluksi tulemisen kokemus koetaan toimijuutta edistävänä ja lisäävänä tekijänä asiakassuhteissa.

Asiakas voi kokea sen tarkoittavan, että joku kuuntelee häntä ja hänen kertomaansa asiaa keskittyneesti ja on aidosti kiinnostunut siitä. Hän saa puhua ilman keskeytyksiä tärkeistä asioistaan. Kokemus kuulluksi tulemisesta voi olla asiakkaan ja työntekijän vuorovaikutusta, jossa vaihdetaan omia kokemuksia ja ajatuksia, sekä molemmat ovat sitoutuneet työskentelyyn yhtä paljon asiakkaan auttamiseksi. (Hokkanen 2012, 125.) Asiakkaan osallistumista ja toimijuutta on haastavaa arvioida. Toimijuus ja siitä saatavat voimavarat ovat henkilökohtainen kokemus, joka on riippuvainen asiakkaan sen hetkisestä elämäntilanteesta. Samassa tilanteessa olevat henkilöt todennäköisesti kokevat toimijuuden ja osallisuuden eri tavalla. (Kvarnström 2011, 21.)

Rangaistuksen vapautumisvaiheen palveluprosessi Rikosseuraamuslaitoksessa, Vankiterveydenhuollossa ja Keski-Suomen hyvinvointialueella 2/2

Yhteys hyvinvointialueen palveluihin vähintään 3 kk ennen vapautumista tai valmisteluvaiheessa sovitun mukaisesti.

Lyhyissä tuomioissa heti vankilaan saapumisen jälkeen.

Valvotun koevapauden valmistelu:

- Heti valmistelun alkaessa otetaan yhteyttä hyvinvointialueeseen, VTH:oon sekä tukipartioon.
- Yhteys yhdyskuntaseuraamustoimistoon heti, kun valmistelu aloitetaan, mikäli henkilö on vapautumassa valvontaan tai koevapauden sisällöksi halutaan sisällyttää käynnit toimistolla.
- Lastensuojelu mukaan työpariksi, mikäli asunnossa asuu alaikäisiä lapsia.

Terveystuollon palvelujatkumoiden osalta VTH on yhteydessä hyvinvointialueeseen vapautumisvaiheessa.

- Huomioitava erityisesti:
- raskaana olevat
 - velvoitelääkehoidossa olevat
 - tahdosta riippumattomassa hoidossa olevat tai vankisairaalaan vapautuvat
 - opioidikorvaushoidossa olevat

Opioidikorvaushoidossa olevien huomioiminen vapautumisvaiheessa

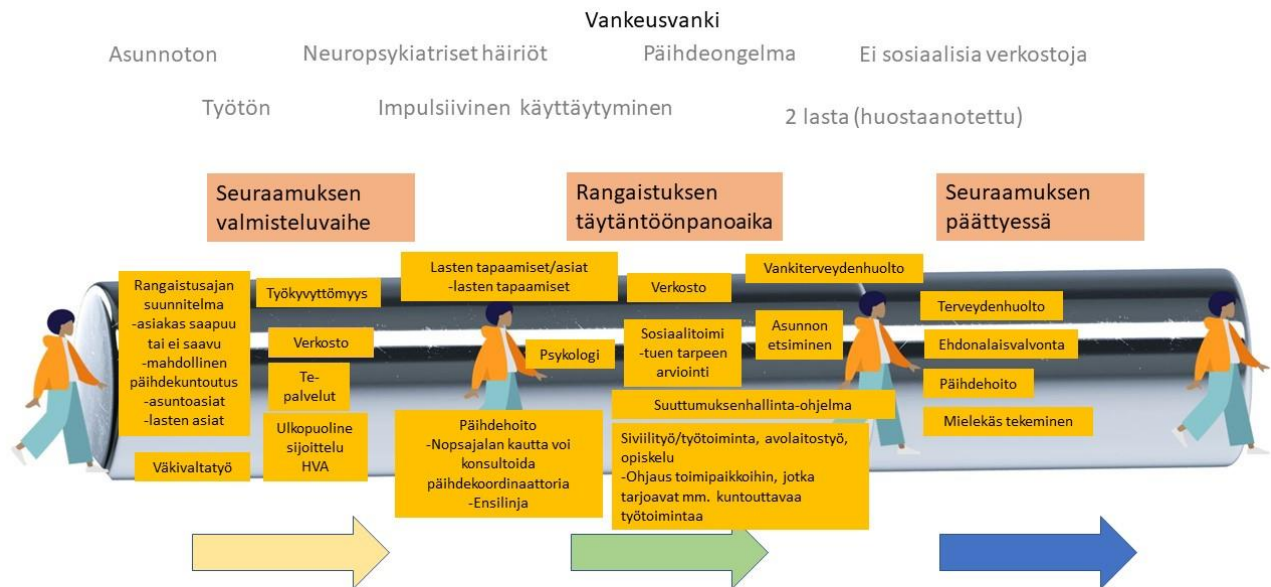

Kuvio 2. Rikostaustaisten asiakkaiden palveluprosessi 2. (Rikosseuraamuslaitos 2024.)

Rikostaustaisten asiakkaiden palveluprosessi on tuotettu yhteistyössä Keski-Suomen hyvinvointialueen, Rikosseuraamuslaitoksen Pohjanmaan ja Keski-Suomen rikosseuraamuskeskuksen Jyväskylän vankilan ja yhdyskuntaseuraamustoimiston ja Vankiterveydenhuollon kanssa vuosina 2023–2024. Palveluprosessin tarkoituksena on edistää yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden ja vankien palveluintegraatiota Keski-Suomessa.

4.2 Asiakaspolkujen kuvaaminen

Asiakaspolkukartoituksen avulla pystymme tunnistamaan asiakkaan omat kokemukset palvelua käyttäessä. Sen avulla siirrämme huomion yrityksen sisäisistä prosesseista asiakkaan maailmaan ja kehittämään kosketuspisteitä strategisesti määritellyn tavoiteltavan asiakaskokemuksen mukaisiksi. (Saarijärvi & Puustinen 2022, 207–208.)

Kuvio 3. Rikostaustaisten asiakkaiden palveluprosessi 3. (Rikosseuraamuslaitos 2024.)

Nivelvaihetta vankeudesta vapautteen siirtymisen vaiheessa pyritään helpottamaan myös siten, että vanki siirretään ennen vapautumista avoimempiin olosuhteisiin, kuten Jyväskylän vankila on. Lisäksi Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välisellä yhteistyöllä lisätään avoimuutta ja kehitellään erilaisia jatkumoa vankilasta siviiliin. (Rikosseuraamuslaitos 2024.)

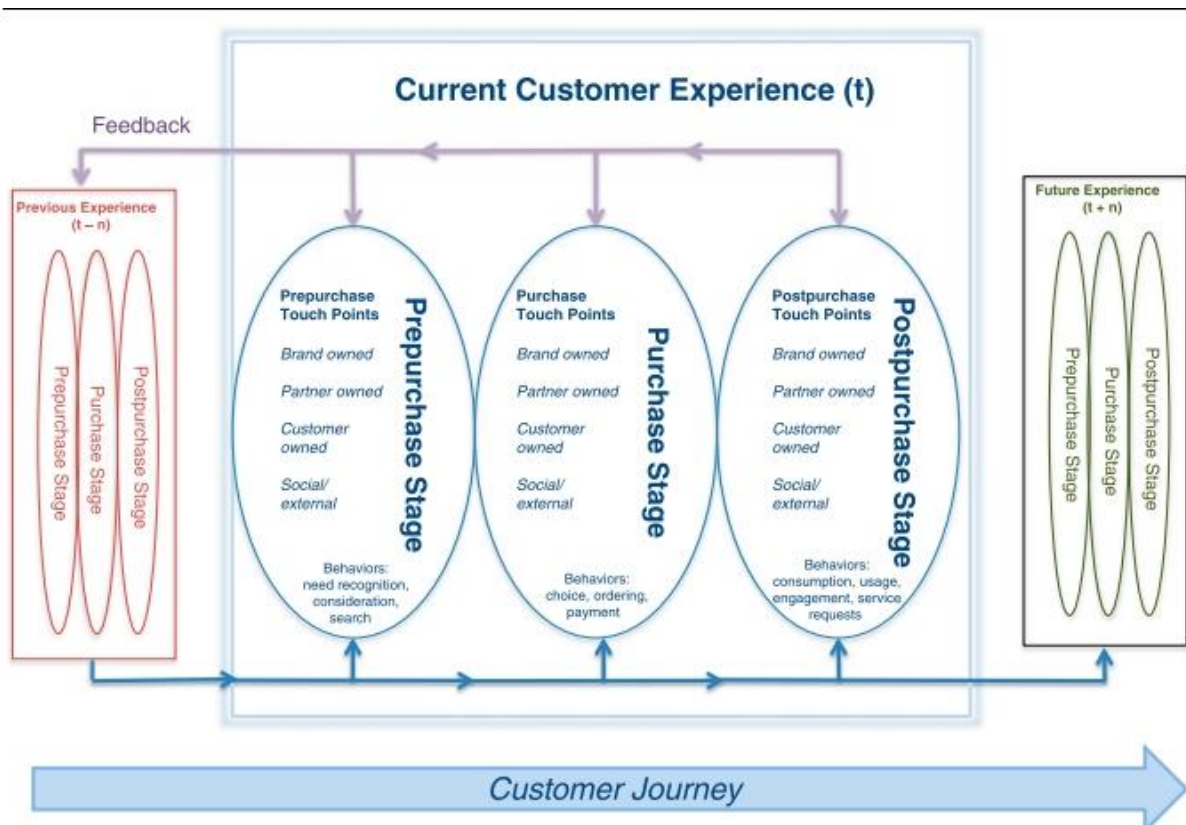
Lemon ja Verhoef (2016, 77–79.) kuin myös Saarijärvi ja Puustinen (2020, 53–54.) kertovat asiakaskokemuksen muodostuvan kolmesta ominaispiirteestä. Ensimmäinen piirre kuvastaa kokemuksen ajallista luonnetta. Se rakentuu ajan kuluessa ja sen kokemusta voidaan kuvailla ajallisesti etenevän asiakaspolun avulla. Asiakaspolku on prosessi, jonka aikana asiakas kokee vaihteita eri

kohtaamisten kautta. Sisäisessä asiakaskokemuksessa voi tapahtua muuallakin kuin vaan asiakaspolun varrella. Näitä kohtia voi olla käytävillä, ruokalassa tai jossain muussa vastaavassa tilanteessa. Jokainen kohtaamisista voi synnyttää yhteyksiä toisiin henkilöihin arvostuksen kautta (Fischer ym. 2015, 13.)

Toinen ominaispiirteistä on asiakkaan kokemat vuorovaikutustilanteet, joita voidaan kutsua kosketuspisteiksi. Sillä tarkoitetaan tilanteita ja paikkoja, jossa asiakas kohtaa palveluntuottajan. Ne voivat olla esimerkiksi tilanteita, jossa asiakas tapaa yrityksen työntekijän ensimmäisen kerran, kun hakeutuu palveluun aina palvelun alkamisesta sen päättymiseen. (Löytänä ym. 2011, 54.)

Viimeisenä ominaispiirteenä on asiakaskokemuksen moniulotteisuus. Se voidaan luokitella kognitiiviseen, emotionaaliseen, sosiaaliseen, sensoriseen ja behavioraaliseen ulottuvuuteen. Koettu asiakaskokemus voi näkyä asiakkaan tyytyväisyydessä palveluun. Hän voi hakeutua uudelleen samaan palveluun ja toimia sen suositteijana. (Saarijärvi ym. 2020, 54.)

Lemon ja Verhof (2016, 76–78.) ovat jakaneet asiakaspolun kolmeen eri vaiheeseen: ennen palvelua, palvelun aikana ja palvelun jälkeen. (kuvio 1).

Kuvio 4. Current Customer Experience (mukaillen Lemon & Verhoef 2016, 77.)

Lemon ja Verhoef (2016) toteavat, että ennen palveluita, asiakaskokemukseen vaikuttaa vuorovaikutus ympäristön kanssa ja sen käyttäytymistä ohjaa omien tarpeiden tunnistaminen. Seuraavassa vaiheessa, eli palveluiden aikana, kokemuksen syntyyn vaikuttaa lyhyempi aika verrattuna aikaisempaan vaiheeseen. Koko prosessin aikana on lukuisia kosketuspisteitä, jotka aiheuttavat informaation tulvan, jolloin päätöksenteko voi olla haastavaa. Palveluiden jälkeinen aika voi vaikuttaa ajallisesti asiakkaaseen koko hänen loppuelämänsä ajan.

Riippuen asiakkaan omasta palvelupolusta tai palvelun luonteesta, voidaan keskeisiin kosketuspisteisiin vaikuttaa, kun tunnistamme kosketuspisteet. Asiakaskokemukseen vaikuttaa myös aikaisemmat kokemukset, joita voidaan kutsua lähtötilanteiksi. Se kattaa ennako-odotukset ja asenteet. Ennakoasenteisiin ja odotuksiin on voinut vaikuttaa asiakkaan aiemmat kokemukset, ja ne muodostuvat asiakkaan omista asenteista ja tarpeista. (Lemon ym. 2016, 74–77.)

4.3 Asiakaskokemus

Sotkemme helposti kaksi termiä, palvelukokemuksen ja asiakaskokemuksen. Näiden erona on, että palvelukokemus luodaan aina yhdessä. Se muodostuu vuorovaikutuksesta asiakkaan ja asiakaspalvelijan kanssa. Asiakaskokemus on taas asiakkaan oma subjektiivinen kokemus ja sen vuoksi asiakaskokemusta on mahdotonta vertailla. Asiakaskokemus on jokaiselle henkilökohtainen kokemus, joka muodostuu hetkessä ja on ohi yhtä nopeasti. (Kankkunen ym. 2012, 54.) Löytänä ja Kortesus (2011, 11.) määrittelevät asiakaskokemuksen muodostuvan kohtaamisista, mielikuvista ja tunteista. Kuitenkin asiakaskokemus on aina ihmisten tekemien tulkintojen summa, johon vaikuttaa tunteet ja tiedostomatta tehdyt johtopäätökset. Kokemuksena asiakaskokemus on ajattelutapa, joka on suoraan tai välillisesti kosketuksissa asiakkaaseen.

Kosketuspisteen luovat moniulotteisen asiakaskokemuksen. Asiakas voi kokea emotionaalisenä ulottuvuutena muun muassa ärsyyntymistä, pettymistä tai vaikka iloa. Näihin jokaiseen ulottuvuuteen voimme vaikuttaa, kun olemme asiakkaan kanssa vuorovaikutuksessa, tai asiakas on vuorovaikutuksessa muihin samassa tilanteessa olevien kanssa. Kosketuspisteet edustavat kaikkia niitä ulottuvuuksia, joissa kokemukseen voivat vaikuttaa vuorovaikutustilanteet. (Saarijärvi ym. 2020, 78–80.)

Asiakaskokemus on sosiaalinen ja sensorinen kokemus. Olemme asiakaskokemuksen keskiössä koko ajan. Käytämme koulutehtävässä jonkun ohjelmistoja, jonkun yrityksen valmistamalla tietokoneella. Internet-yhteys on joltain palveluntuottajalta hankittua, jne. Asiakaskokemukset voivat olla hyviä ja huonoja. Meillä on ennakko-odotus jostain asiakaskokemuksesta. Yleensä, jos kokemus ei vastaa odotuksiamme, reagoimme asiaan voimakkaasti. Näitä kutsutaan huonoksi asiakaskokemukseksi, mutta voimme toki joskus tuntea suunnatonta iloa onnistuneesta ja odotuksia ylittävästä asiakaskokemuksesta. Asiakaskokemus on moniulotteista. Kognitiivisessa kokemuksessa olemme tavoitehakuja, eli hankimme saavuttaaksemme jonkin tietyn tavoitteen. Emotionaalinen asiakaskokemus muodostuu taas vuorovaikutuksesta, kuten aiemmin mainittu pettymys tai odotuksia ylittäviä tunteita. Sosiaalinen asiakaskokemus tarkoittaa sitä, että niin työntekijät, kuin toiset asiakkaatkin, vaikuttavat asiakkaan asiakaskokemukseen. Sensorinen asiakaskokemus muodostuu osto- ja kulutusympäristöstä, sekä siitä miltä tuotteet ja palvelu tuntuvat. (Saarijärvi ym. 2022, 78–81)

Jokainen organisaatio on vastuussa siitä, miten strategista suunnittelua tehdään. Saarijärven ja Puustisen kirjan *Strategiana asiakaskokemus*, kolmannen osan ensimmäisessä luvussa verrataan asiakaskokemuksen johtamista suunnistamiseen. Mielestäni se on hyvä vertauskuva asiakaskokemuksen johtamiselle. Meillä palveluntuottajilla täytyy olla selvillä määränpää ja prosessi, jonka avulla asiakkaan on helpompi suunnistaa palvelussa. Meidän on myös huomioitava kilpailevat yritykset ja heidän palvelunsa. Asiakaskokemusta edistävän kulttuurin luominen vaatii aikaa, malttia ja systematiikkaa. Asiakaskokemus edellyttää strategista suunnittelua, koska se kytkeytyy organisaation olemassaoloon. Asiakaskokemuksen tulee olla kiinteä osa johtoryhmien ja hallituksen agendaa. (Saarijärvi ym. 2022, 121–124)

Rangaistuksen valmisteluvaiheen palveluprosessi Rikosseuraamuslaitoksessa, Vankiterveydenhuollossa ja Keski- Suomen hyvinvointialueella 1/2

- Rise selvittää asiakkaan tarvetta ja halukkuutta yhteistyöhön sosiaalipalveluiden kanssa sekä olemassa olevat palvelut
- Rise on yhteydessä hyvinvointialueeseen asiakkaan suostumuksella
- Järjestetään verkostopalaveri, johon Rise kutsuu tarvittavat tahot sekä asiakkaan
- Suunnitellaan rangaistusajan sisältö ja tavoitteet
- Suunnitellaan olemassa olevien peruspalveluiden jatkumo aina rangaistuksen alkamisesta sen päättymiseen
 - Suunnitelmien yhteensovittaminen
- Huolehditaan yhteistyösuunnitelman kirjaamisesta suunnitelmiin Rise:ssa ja hyvinvointialueella
- Sovitaan yhteistyöstä seuraamisen aikana ja suunnitelmien päivittämisestä
- Huolehditaan tiedon kulkemisesta
- Mikäli asiakas kieltäytyy yhteistyöstä ja yhteydenotosta hyvinvointialueeseen, motivoidaan asiakasta itseään ilmoittamaan rangaistuksen alkamisesta
 - Pyritään välttämään tilanteet, joissa asiakas "katoaa" palveluista
- Hyvinvointialueelta ollaan yhteydessä Rise:een asiakkaan suostumuksella, jos asiakkuus tulee hyvinvointialueen tietoon eikä yhteydenottoa Rise:sta ole tullut

Kuvio 5. Rikostaustaisten asiakkaiden palveluprosessi 4. (Rikosseuraamuslaitos 2024.)

Tutkimuksen tavoitteena oli löytää kyselyn vastauksista sellaisia kosketuspisteitä, jotka ovat vapautuvan vangin kohdalla onnistuneita ja mitä kosketuspisteitä on vahvistettava. Organisaatioiden näkökulmasta kosketuspisteitä on mahdollisuus rakentaa sekä rikkoa. Asiakaskokemuksen kannalta tulisi ymmärtää sekä tunnistaa keinot, joita organisaatioilla on hallussaan, ja mitä kosketuspisteitä halutaan pitää itsellä hallinnassa. Kosketuspisteissä on myös huomioita se, että kaikki kosketuspisteet eivät ole samanarvoisia. (Saarijärvi ym. 2020, 74–77.) Lemon & Verhoef (2016, 77.) kertovat, että on olemassa neljä keskeistä kosketuspistettä. Näistä keskeisimpiä vankilan kannalta ovat yhteistyökumppaneiden omistamat kosketuspisteet, jonka vuorovaikutusta hallitsee organisaatio, ja sen kanssa yhteistyötä tekevät toimijat. Asiakkaan omistamia kosketuspisteitä ei organisaatio voi hallita, eikä siihen voi vaikuttaa. Sosiaalisen kosketuspisteen kautta voidaan määritellä muiden roolien merkitys asiakaskokemusprosessissa. Organisaatioiden työntekijät voivat vaikuttaa omilla kohtaamisillaan asiakkaan kokemukseen joko pyydettyinä tai pyytämättä.

5 Tiedonhaku

Opinnäytetyöhön teoria kasattiin erilaisilla tiedonhauilla, joiden avulla oli tarkoitus löytää kirjallisuusosioon luotettavia lähteitä. Tiedonhaku tehtiin muun muassa seuraavilla hakukoneilla: Google

Scholar, Janet, Finna ja Ellibs. Lisäksi tutustuminen verkostojäseniksi opinnäytetöihin, oli avainasemassa, joista sai viitteitä hyvistä lähteistä. Tiedonhaussa etsittiin kansainvälisiä, vertaisarvioituja artikkeleita ja julkaisuja luotettavuuden takaamiseksi. Jotta opinnäytetyössä käytettävät lähteet olisivat kelpoisia, kiinnitettiin huomiota julkaisuvuosiin. Tavoitteena oli, ettei yli kymmenen vuotta vanhoja julkaisuja käytettäisi, vaan lähteet pyrittiin keräämään vuoden 2014 jälkeen julkaistuilla artikkeleilla ja julkaisuilla. Vanhempien lähteiden käyttöä täytyi arvioida ja tarkastella kriittisesti.

Teoria-aineistoa oli haastavaa löytää, joten tiedonhaku toteutettiin erilaisilla asiasanoilla. Hakuja tehtiin seuraavilla asiasanoilla: verkosto, verkostoyhteistyö, verkostojen merkitys, verkostojen kehittäminen. Samoja asiasanoja etsittiin myös englanninkielisillä sanoilla, kuten network, network management, cooperation network, clients ja Social work. Lisäksi tiedonhaussa hyödynnettiin aiempia opinnäytetöitä, joiden avulla päästiin myös artikkeleihin ja julkaisuihin käsiksi.

Hauilla löytyi jonkun verran tuloksia, mutta tärkeämpänä oli arvioida lähteiden luotettavuutta ja miten ne sopivat omaan työhön. Osa aineistoista oli vanhaa ja haastavinta oli löytää omaa aihepiiriä olevia julkaisuja ja artikkeleita. Aiemmat opinnäytetyöt, joihin olisi voinut verrata omaa opinnäytetöitä, olivat jo niin vanhoja, että niissä olevien lähteiden hyödyntäminen olisi ollut kyseenalaista tähän opinnäytetyöhön. Kuitenkin aineistojen haku tuotti sen verran tulosta, että saatiin riittävä ja monipuolinen määrä lähteitä tutkimukseen.

6 Tutkimuksen tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen yhteistyötä vangin näkökulmasta.

Opinnäytetyön tavoitteena on edistää niin Rikosseuraamuslaitoksen kuin Keski-Suomen hyvinvointialueen strategisia tavoitteita ja yhteensovittaa palvelut katkeamattomaksi.

Tutkimuskysymykset

1. Millaisia kokemuksia vapautuvalla vangilla on Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen yhteistyöstä?

2. Miten Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välinen yhteistyö näytetään vapautuvan vangin silmin?

7 Metodologia

7.1 Laadullinen tutkimus

Tutkimuksen aihe valikoitu yhdessä Rikosseuraamuskeskuksen johtajan kanssa, joka kertoi, että yhteistyötä Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa on alettu selkeyttämään ja etsimään yhteisiä käytänteitä heidän kanssaan. Jo tässä vaiheessa oli selvää, että kyseessä tulisi olemaan laadullinen tutkimus.

Laadullinen tutkimus perustuu erilaisiin aineistoihin ja niiden analysointiin. Se pitää sisällään teoriaa ja uuden aineiston analysoinnin tuloksia. Tutkimusmenetelmänä laadullinen tutkimus on kokonaisuus, jossa yhdistyy aineiston kerääminen ja analyysi. (Tuomi ym. 2018.)

Opinnäytetyö on laadullinen tutkimustyö. Tutkimuksen kohteeksi oli rajattu Rikosseuraamuslaitoksen Jyväskylän vankilan ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välinen yhteistyö vapautuvan vangin näkökulmasta. Menetelmänä laadullinen tutkimus sopi vapautuville vangeille hyvin, koska he pääsevät anonymisti sanoittamaan yhteistyötä ilman, että tietoa kerätään työntekijän kautta. Laadullisen tutkimuksella voidaan jäsentää vapautuvien vankien näkökulmaa ja peilata sitä teoriaan. Lisäksi laadullisella tutkimuksella voidaan nähdä asioita laajemmin, kuin esimerkiksi määrällisen tutkimuksen kautta.

Laadullinen tutkimus sopi opinnäytetyön tutkimusosaan, koska laadullisessa tutkimusmenetelmässä pyritään ymmärtämään toista ihmistä paremmin. Aineiston keräämisessä tutkija pystyi ymmärtämään haastateltavaa henkilöä syvällisemmin ja tarkastelemaan saamiaan vastauksia tarkemmin. (Tuomi ym. 2018.)

Braun ja Clarce ovat esittäneet teema-analyysille kuusi vaihetta, jotka etenevät aina aineistoon tutustumisesta tutkimusraportin kirjoittamiseen. Ensimmäisenä tutustutaan aineistoon. Aineisto luetaan muutaman kerran läpi, jonka jälkeen hahmotellaan koodit. Tämän jälkeen aineisto kootaan koodien mukaisesta. Kolmantena vaiheena etsitään tekstistä teemoja, jotka muodostuvat koodien

kokoamisen avulla. Tämän jälkeen tarkistetaan teemat ja että koodit ja teemat ovat suhteessa toisiinsa. Viidentenä vaiheena Brau ja Clarce esittävät, että teemat tulisi nimetä ja täsmentää. Viimeisenä vaiheena on raportin tuottaminen, aineiston kirjoitetaan auki ja verrataan aineistosta saatuja tuloksia kirjallisuuteen. (Braun & Clarke 2006. 86.)

7.2 Kohdejoukko

Tutkimussuunnitelma valmistui kevään ja kesän 2024 aikana, jolloin opinnäytetyön prosessi aikataulutettiin. Aikataulu tulisi olemaan kiireinen, koska yhteistyön raamit olivat jo valmiina ja syksyn 2024 aikana haluttiin arvioida ja kokoontua yhteen keskustelemaan, miten yhteistyö on lähtenyt käyntiin.

Tutkimuksen kohderyhmänä oli vapautuvat vangit ja koevapauteen siirtyvät vangit. Tämä tarjosi ainutlaatuisen ja jokseenkin haastavan näkökulman opinnäytetyöhön. Miksi näin? Vangit ovat voineet kokea monenlaisia sosiaalisia ja psykologisia haasteita, kuten traumaattisia kokemuksia, mielenterveysongelmia ja sosiaalista syrjintää. Näitä asioita tarkastellessa voi auttaa ymmärtämään paremmin rikollisuuden juurisyitä ja kehittämään palveluita paremmin.

Vankien kokemat asiat ja näkemykset tarjoavat arvokasta tietoa rikollisuudesta ja Rikosseuraamuslaitoksen toimivuudesta. Se voi auttaa kehittämään oikeudenmukaisempia ja tehokkaampia keinoja palvelupolkuja suunniteltaessa. Jos kiinnittäisimme enemmän huomiota vankien yhteiskuntaan reintegraatioon, voitaisiin löytää parempia käytäntöjä ja menetelmiä kyseiseen vaiheeseen, ja siten vähentää uusintarikollisuutta.

7.3 Aineiston keruumenetelmänä haastattelu

Kyselytutkimus on hyvä silloin, kun halutaan selvittää ihmisten ajatuksia ja toimintaa, jolloin järkevintä on kysyä asiaa heiltä. Vaikka kyselyitä on kritisoitu, on asian ongelmaa pidetty lähinnä metodisina ongelmina, jotka ovat olleet ratkaistavissa haastatteluiden tekijöiden pätevyydellä, kokemuksella ja niin edelleen. (Tuomi ym. 20218) Metodologisella teemahaastattelulla halutaan selvittää vastaajien kokemia asioista, heidän kokemuksensa kautta antamia merkityksiä sekä sitä, miten ne syntyvät. Kyselyn avulla pyritään löytämään merkityksellisiä vastauksia tutkimuksen tarkoituksen, ongelmanasettelun ja tutkimustehtävän mukaisesti. (Tuomi ym. 2018.)

Aineiston keruumenetelmään päädyttiin tutkimuskysymysten perusteella. Tutkimusmetodin valintaan vaikuttavia tekijöitä olivat tutkimuskysymykset ja sen asettelu, lisäksi siihen vaikuttivat käytävissä oleva aika ja resurssi (Vilkan 2021, 69.). Kyselymenetelmän käyttö sopii ilmiöiden tutkimiseen. Sen lähtöoletus on, että kaikki ihmisten kokemukset, uskomukset ja ajatukset pystytään tutkimaan strukturoidun haastattelun menetelmällä. Siinä korostuu tutkittavien elämää ja subjektiivisia käsityksiä asioista. Kyselyhaastattelussa oletetaan, että kaikki tutkittavat ovat kokeneet jonkin saman asian tai prosessi, tai että ovat käyneet läpi saman asian. (Puusa ym. 2020.)

Kyselyhaastattelulla on omat haasteensa, jotka on syytä tunnustaa, koska ne voivat vaikuttaa tutkimuksen tehokkuuteen ja tulosten luotettavuuteen. Tutkimuksen tekijän asettamat kysymykset voivat vaikuttaa siihen, miten tutkimuksen kohteena olevat vastaavat kysymyksiin. Kysymysten asettelussa on huomioitava kysymysten neutraalius, jotta emme ohjaa kohderyhmää vastauksissa. Haasteena kyselyhaastattelussa on myös kyselyyn vastaavien kyky vastata kysymyksiin. He eivät välttämättä kykene vastaamaan kysymyksiin niin, että pystyisivät ilmaisemaan kaikkia ajatuksiaan tai tunteitaan täydellisesti. Motivaation puute vastata kysymyksiin on myös haaste kyselyhaastattelussa. Jos asiaa ei koeta mielekkäänä, tai ettei se hyödytä vastaajaa, voi vaikuttaa lopputulokseen. (Kallinen ym. 2021.)

Aineisto kerättiin haastattelulomakkeella (Liite 2), joka toteutettiin webropol-kyselyllä. Kyselylomakkeella tehty haastattelu tarkoittaa sitä, että siinä on etukäteen mietitty kysymysrunko, joka pysyy kaikille vastaajille samana. Se sopii käytettäväksi silloin, kun kyselyyn osallistujat ovat kaikki samassa asemassa. Kyselyn tavoitteena oli kerätä aineistoa, jonka avulla voitiin nähdä, millaista yhteistyötä Rikosseuraamuslaitoksella ja Keski-Suomen hyvinvointialueella on. Määrä oli riippuvainen siitä, kuinka monta henkilöä siirtyi vankilasta siviiliin puolelle tutkimuksen aikana.

Kyselyhaastattelu sopi vapautuville vangeille, koska kaikilla on sama lähtötilanne: vapautuminen vankilasta ja siirtyminen hyvinvointialueiden palveluihin, olipa ne sitten lääkäri, päihdepalvelut tai vaikka sosiaalitoimi. Haastattelulomakkeessa kysymykset tulivat kaikille haastateltaville samassa järjestyksessä ja haastattelun teema pysyi samana. Kyselyhaastattelu antaa samalla haastateltaville itselleen mahdollisuuden määritellä omaa kokemustaan yhteistyöstä. Menetelmä sopii myös aloittelevalle tutkijalle, koska teemat pysyivät samoina ja valmiita vastausvaihtoehtoja ei ollut an-

nettu (Eskola ym. 2003, 86). Kyselyhaastattelu sopi vapautuville vangeille myös siksi, että sen tarkoituksena on ehkäistä johdattelua vastausten sisältöihin, jotka voivat vaikuttaa lopputulokseen. (Tiittula ym. 2005, 11)

Kyselylomakkeen kolme yleisintä tapaa ovat avoimet kysymykset, monivalintakysymykset sekä asteikkoihin perustuvat kysymykset. Avoimien kysymysten etuna on, että sen avulla voidaan kerätä aineistoa mielipiteistä, vakaumuksista sekä toiminnoista. Avoimissa kysymyksissä vastaajalla on laajempi mahdollisuus vastata kysymykseen, kun taas monivalintakysymyksissä annetaan vaihtoehtoja, joista vastaaja valitsee itselleen sopivimman vaihtoehdon. Asteikkokysymyksissä taas vastaaja valitsee asteikolta numeerisen tai sanallisen vaihtoehdon, joka kuvastaa hänen vastaustaan. (Hirsjärvi ym. 2007, 192–196.)

Heinäkuussa Jyväskylän avovankilassa jaettiin infolehtinen, jossa kerrottiin tutkimuksesta ja keille kysely tullaan suuntaamaan ja jakamaan. Kysely vietiin jokaiselle vankilan osastolle ja tulopajalle, jossa vangit käyvät hoitamassa asioita, sekä päivystyksen ilmoitustaululle. Infolehtisessä oli QR-koodi, jonka avulla pääsi kyselyyn käsiksi. Infolehtinen jaettiin heinäkuussa myös vankeustiimille, joka vastaa pääsääntöisesti vankien valvotun koevapauden järjestämisestä ja vapautteen valmistelusta. He jakoivat tapaamisillaan infolehtistä vapautuville ja koevapautteen lähteville vangeille. Opinnäytetyössä ei kerätty arkaluonteista tietoa, vaan kysely tehtiin täysin anonymisti, joten erillisiä suostumuksia tutkimukseen osallistuvilta ei pyydetty, vaan tieto jaettiin infolehtisessä. Asiasta muistuteltiin työyhteisöpalavereissa heinä-, elo- ja syyskuun aikana vankeustiimin työntekijöitä, että muistavat jakaa kyselyä vapautuville. Kyselyssä oli vastausaikaa syyskuun puoleenväliin saakka.

Vastuuvirkamiehet jakoivat kyselyä vapautuville vangeille ja koevapautteen lähteville aina sen mukaan, kun vapautuminen tai koevapautteen lähteminen oli ajankohtaista. Tieto jaettiin myös vankilan infotaululla ja päivystyksessä infolehtisellä (Liite 1). Lisäksi osa vastuuvirkamiehistä jakoi kyselyä ehdonalaisvalvontatapaamisillaan. Vastuuvirkamiehet valmistelevat vapautuvien vankien asioita, jolloin heillä on ajankohtainen tietämys siviiliin siirtyjistä. Kyselyä jaettiin vankien kanssa työskenteleville, jotta he voivat kyselyn antaa vapautuville ja koevapautteen lähteville. Lisäksi kysely oli nähtävillä jokaisen osaston ilmoitustaululla ja näytöllä, jossa on ajankohtaisia asioita ja tiedotteita vangeille. Lisäksi tulopajalla, jonne jokainen vanki sijoitetaan aloittamaan toimintavelvoite

vankilaan saavuttua, oli nähtävillä kysely. Kysely oli mahdollista tulostaa ja tulosteita löytyi toimistorakennuksesta, josta virkamiehillä oli mahdollista ottaa tuloste tapaamiselle mukaan. Kyselyssä oli QR-koodi, jonka avulla pääsi suoraan kyselyyn. Virkamiehiä muistutettiin viikkopalaverissa kyselyn jakamisesta. Moni virkamies kertoikin, monelle vapautuvalle oli kyselyn antanut. Kysely lähetettiin myös yhteistyöorganisaatioille, joille vapautuvia ja koevapaudessa olevia vankeja oli mennyt työtoimintaan tai asumaan, koska Rikosseuraamuslaitokselta ei voida olla yhteydessä vankiin vapautumisen jälkeen, jos hän ei ole ehdonalaisvalvonnassa.

Syyskuun puolessavälissä alkoi jo tulosten analysointi. Tulokset vietiin excel-taulukkoon ja vastauksia alettiin käsittelemään analysoinnin prosessin (Kuvio 6. Opinnäytetyön aineiston analyysiprosessi kaaviona. Mukailen Teräs & Toiviainen 2014) mukaan. Tämän jälkeen alkoi tulosten kirjoittaminen auki ja peilaaminen teoriaan. Opinnäytetyön oli tarkoitus valmistua marraskuun puoleen väliin mennessä.

Jokaisen tutkimukseen osallistujan tuli olla tietoisia tutkimuksesta, sen kulusta, kauanko tutkimukseen menee aikaa, aineiston säilyttämisestä, tutkimuksen vaikutuksista sekä henkilötietojen käsittelystä. Myös osallistumisen oli vapaaehtoista. Nämä kaikki asiat mainittiin vankilassa jaettavassa infolehdessä ja asiasta tiedotettiin vankipalaverissa. Lisäksi vankipalaverissa tuotiin näkyväksi, että vastaamatta jättäminen ei aiheuttaisi tutkittavalle tunnetta, että hänen olisi pakko vastata, koska tutkimusta tehtiin tutkijan työsuhteen kautta. (Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa 2023, 8–9.)

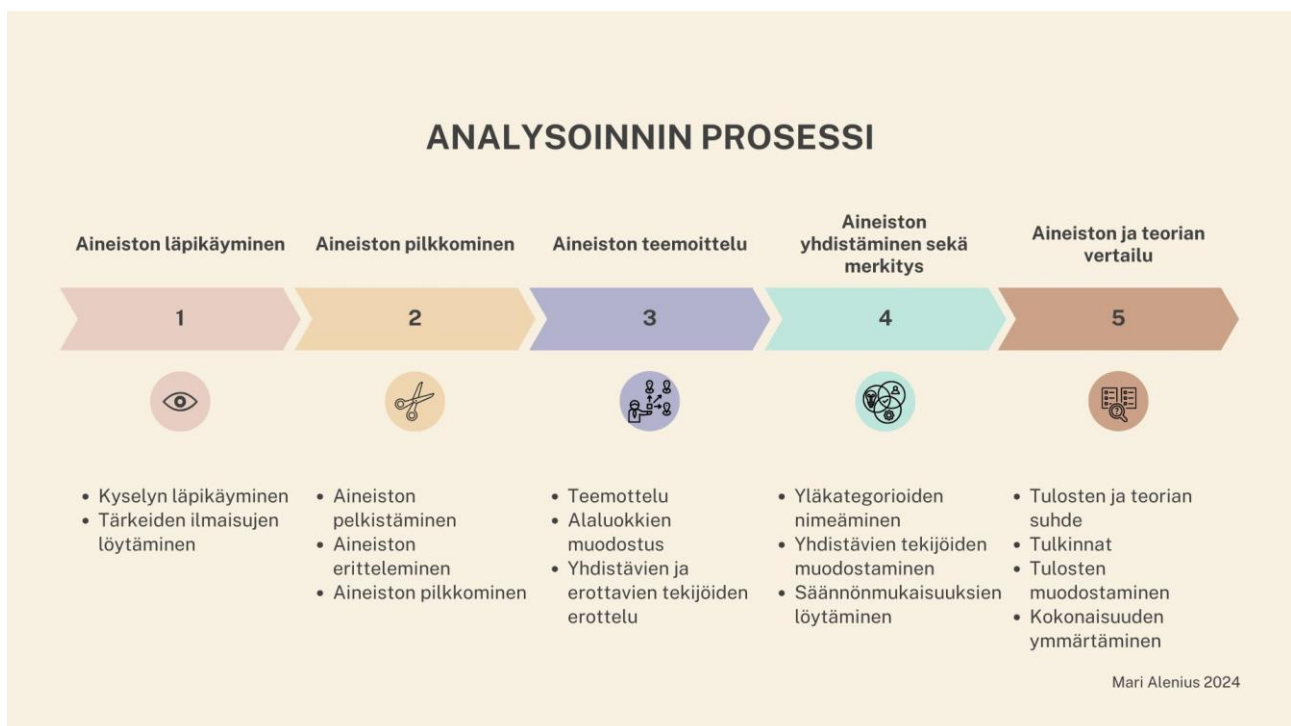
7.4 Aineiston analysointiprosessi

Sisällönanalyysillä voidaan analysoida dokumentteja. Näitä voivat olla erilaiset dokumentit, kuten muun muassa haastattelut, joka oli opinnäytetyön aineistonkeruu menetelmänä. Sisällönanalyysi sopii monenlaiseen analysointiin. Menetelmän avulla tutkittava asia pyritään saamaan tiivistettyyn muotoon ja yleiselle tasolle. Sisällön analyysin avulla kerättyä aineistoa voidaan hyödyntää vain johtopäätöksen tekoon. (Tuomi ym. 2018.)

Sisällönanalyysissä tutkimuksen aineison tarkoitus on kuvata tutkittavaa ilmiötä. Analyysin tarkoitus taas on luoda selkeä kuvaus tutkittavasta ilmiöstä. Sisällönanalyysin avulla pyritään kokoamaan

aineisto tiiviiseen ja selkeään muotoon, kuitenkin häivyttämättä sen sisältämää informaatiota. (Tuomi ym. 2018.)

Analysoitava aineisto on voitu kerätä itse tai se on voitu antaa valmiina tutkimuksen tekijälle. On myös huomioitava erot, mitkä riippuvat siitä, millä menetelmällä aineisto on kerätty, eli onko aineiston keräämiseen käytetty haastattelua, jossa korostuu vuorovaikutus vai onko se tehty kyselyllä. Tärkeää on kuitenkin perehtyä vastausten tietoihin siinä määrin, että tutkijalle syntyy käsitys vastausten sisällön laajuudesta ja syvyydestä. Tietoihin syventyminen edellyttää meiltä aineiston lukemista useaan kertaan, jotta löydämme vastauksista merkityksiä, malleja ja niin edelleen. Aineisto on suositeltava käydä kertaalleen läpi ennen koodaamisen aloittamista. (Tuomi ym. 2018.)

Kuvio 6. Opinnäytetyön aineiston analyysiprosessi kaaviona. (mukaillen Teräs & Toiviainen 2014)

Aineisto analysoitiin teemoittelun menetelmällä, joka on avattu kuviossa 6. (Kuvio 6.) Menetelmänä teemoittelu valikoitui aineiston analyysimenetelmäksi, koska vastauksista haluttiin etsiä tutkimuskysymysten kannalta yhtäläisyyksiä ja erottavia tekijöitä sekä merkityksellisiä asioita. Tärkeimpänä asiana oli teorian tiedon huomioiminen teemoittelua tehdessä, jotta analyysissä päästään syvemmälle. (Teräs ym. 2014, 85–86.)

Yhdistävä / Pääkategoria						
	Yhteistyössä kohtaukset koettiin merkitykselliseksi. Jäätin kaipaamaan enemmän informaatiota.	Ystävällinen ja kunnioittava kohtaus asiakastyössä	Informaation puute ja yhteistyökohtien selkeyttäminen, vaihtoehtojen lisääminen	Palveluihin pääsy koetaan haastavaksi. Yhteistyön näkyvyyteen pitäisi panostaa ja tiedottamista lisää. Lisäksi siviilissä olisi tarjottava mielekästä tekemistä.	Yhteistyön jatkuva kehittäminen tärkeää toimijoiden välillä. Tiedottamisen lisääminen	

Kyselystä saadut vastaukset analysoitiin sisällönanalyyseillä. Menetelmä sopi opinnäytetyöhön, koska sen avulla oli tarkoitus tuoda näkyväksi tärkeät, tutkimuskysymyksiin vastaavat asiat.

Sisällönanalyysi antoi enemmän mahdollisuuksia ja tiettyjä käsitteellisiä liikkumavapauksia, mutta samaan aikaan se edellytti tiettyjä rajoitteita (Tuomi ym. 2018.). Aineistolähtöisen analyysin keinoin keräämällä vastaukset, pelkistämällä ne ja koodaamalla, voitiin kyselystä poimia loogisuus. Vastaukset luokiteltiin alaluokkaan, yläluokkaan, pääluokkaan ja yhdistävään luokkaan. Ryhmittely auttoi löytämään haastatteluista samankaltaisuuksia ja toisistaan poikkeavia tietoja. Tämän jälkeen aineiston tulokset kirjoitettiin auki saadun tuloksen perusteella. Aineisto koottiin Excel-taulukkoon, jonka avulla voitiin tarkastella saatuja tuloksia.

Yläluokka						
	Millainen merkitys sinulle on Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välisestä yhteistyöstä?	Mitkä asiat yhteistyössä toimivat?	Mitkä asiat eivät toimi? Miksi?	Mitä mielestäsi tulisi tehdä, että yhteistyö voisi kehittyä?	Mitä et haluaisi kehittää yhteistyössä?	Mitä muuta haluaisit sanoa?
	Työntekijöiden kohtaamisen merkityksellisyys	Työntekijöiden kohtaamisen tärkeys asiakastyössä	Kokemus, ettei tullut kuulluksi	Palveluiden saannin helpottaminen	Informaation lisääminen ja asioiden selkeyttäminen	
	Työntekijöiden informoinnin puute asiakastyössä	Työntekijöiden informoinnin puute asiakastyössä	Yhteistyön kohtien näkeminen voi olla haastavaa	Yhteistyökohtien selkeyttäminen		
			Mielekkään tekemisen lisääminen	Tarjota mielekästä tekemistä	Yhteistyön jatkuva kehittäminen	

Kyselyhaastattelu päätyttyä kävin kaikki vastaukset ensin huolella läpi ja siirsin ne excel-taulukkoon. Tämän jälkeen aloin etsiä vastauksista tärkeitä ilmaisuja, jotka vastaisivat kysymykseen. Toisena vaiheena aloin pilkkomaan vastauksia ja pelkistämään niitä. Pelkistämisen jälkeen vastaukset laitetiin alakategorioihin, joiden tarkoitus oli auttaa erittelemään yksityiskohtia. Alakategorian avulla

voidaan myös löytää yhtäläisyyksiä eri osioiden välillä. Neljäntenä vaiheena aineistoa yhdistettiin ja pyrittiin löytämään säännönmukaisuuksia. Viimeisenä vaiheena sisällönanalyysissä avattiin tuloksia ja verrattiin sitä teorian kanssa. Lisäksi tulokset kirjoitettiin auki kokonaisuuden ymmärtämiseksi.

8 Tulokset

Tutkimustuloksista näkyi, että yhteistyöhön oltiin tyytyväisiä. Tuloksissa korostui henkilökunnan ystävällisyys ja kunnioittava kohtaaminen.

Asiat toimi ystävällisesti ja kunnioittavasti mukavasti josta jäi olo että ei haukuttu eikä ilkeilty.

Asiat toimi eikä henkilökunta ollut paha vaan ystävällinen.

Kohtaamiset koettiin merkitykselliseksi. Toisinaan haastattelun tuloksista kävi myös ilmi, ettei kaikille ollut selkeää, mitä yhteistyö Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välillä oli.

En ole edes tiennyt yhteistyöstä... En tiiä mitä ovat asiat missä on hyvinvointi alueet mukana...

Tuloksista näkyi kuitenkin, että vapautuvat vangit ja koevapauteen lähtevät olivat tyytyväisiä siihen, että henkilökunta tapasi vapautuvaa vankia henkilökohtaisesti.

Kysymys on aika vaikeasti muotuiltu, yhteistyössä on aina kehittämisen varaa myös toimivassa yhteistyössä.

Yhteistyön kehittämisehdotukseksi tuli informaation lisääminen yhteistyöstä. Vastauksissa kävi ilmi, ettei yhteistyöstä tiedetty. Tästä voidaan päätellä, ettei vapautuneella vangilla ole ollut tarvetta yhteistyölle tai sitten ettei yhteistyön kohtia nähty. Sama vastaus nousi esiin myös kehittä-

misehdotuksissa. Lisäksi palveluihin pääseminen koettiin haastavaksi. Vangin kohtaamisen merkitys on tärkeä vapautumisvaiheessa, ettei vankilasta vapautuvan tai koevapauteen lähtevä vanki tunne oloaan ulkopuoliseksi.

Terveysten huolto täysiin kuralla... Olin sairas ja asialle ei tehty mitään...

Vartijat ja muu henkilökunta olivat mukavia ja asiakaspalvelioita ja sympaattisia...

9 Pohdinta

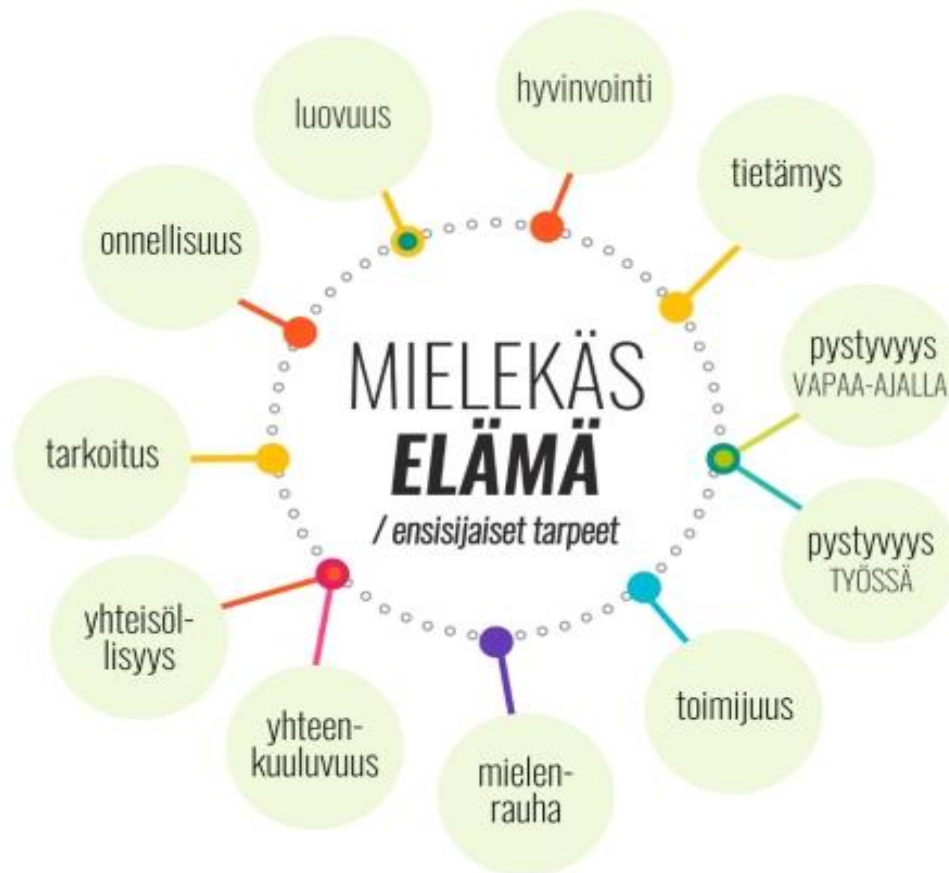
9.1 Tulosten tarkastelu

Tämän tutkimuksen yhtenä suurimpana tavoitteena oli selvittää, miten vapautuvat vangit ja koevapauteen lähtevät vangit kokevat yhteistyön Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välillä. Vastausten määrä oli vähäinen, josta voidaan tulkita, ettei tuloksia voida yleistää. Verkostoyhteistyössä oli koettu niin onnistumisia kuin epäonnistumisiakin.

Yhteistyön kokemusten keräämisen oli tarkoitus vahvistaa asiakaosallisuutta. Kehittämisessä halusin tuoda näkyväksi, miten asiakkaat kokevat yhteistyön, kuten mitä he pitävät yhteistyössä merkityksellisenä ja millaisia ajatuksia heille herää siitä. Kuten tutkimuksesta kävi ilmi, on yhteistyössä vielä kehitettävää. Tutkimustulokset osoittivat, ettei vapautuvalla vangilla ollut välttämättä tietoa yhteistyöstä tai millaista yhteistyötä tehdään Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välillä.

Tutkimuksen tuloksista käy ilmi myös se, että vapautuvat vangit ja koevapauteen lähtevät kokivat mielekkäänä työntekijöiden kohtaamisen. Vapautuvan vangin ja koevapauteen lähtevän vangin toimijuutta lisää kokemus Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välisessä yhteistyössä kohtamisien kokemus. Voidaanko olettaa, että vapautuvalle vangille kohtamisella on suurempi merkitys, jolloin hän saa osallisuuden kokemuksen? Kuulluksi tuleminen ja kokemus siitä koetaan jaetun toimijuuden edellytykseksi. Se voi vapautuvan vangin kohdalla tarkoittaa oikea-aikaisuutta ja tasa-arvoista neuvotteluasemaa sekä kokemusta jaetusta ymmärryksestä. Jotta kokemus kuulluksi tulemisesta syntyy, tulee tuen tarpeen tunnistamista ja vangin ottamista mu-

kaan palveluiden suunnitteluun täysivaltaisena jäsenenä. Vapautuvan vangin kokemus mahdollisuuksista vaikuttaa omiin palveluihin on sidoksissa kuulluksi tulemiseen ja siihen, miten vapautuvan vangin sanoma vaikuttaa konkreettisesti häntä koskeviin päätöksiin. (Åkerbland ym. 2020, 231–233.)

Kuvio 7. Mielekkään elämän osa-alueet / ensisijaiset tarpeet 2011. (mukaillen Purvis, Ward & Willis 2011, 7.)

Tutkimustuloksista voi päätellä, ettei vapautuva vanki tai valvottuun koevapauteen siirtyvä vanki välttämättä käsitä yhteistyön kohtia. Asiakkaan voisi olla helpompi ymmärtää yhteistyötä, jos verkosto kokoontuisi yhdessä asiakkaan kanssa tapaamiseen, joita vapautuva vanki tarvitsee siviiliin siirtyessään. Mikkonen kirjoittaa pro gradututkielmassaan (Mikkonen 2021. 60.), että asiakkaan haasteena palvelujärjestelmässä on pirstaleisuus. Asiakkaan on vaikea hahmottaa, kehen tulisi olla yhteydessä mistäkin asiasta. Mikkonen lisää myös, että asiakkaan toimijuutta voi heikentää jous-

maton palvelujärjestelmä sekä lainsäädäntö ja päätökset, joihin voi vaikuttaa palveluiden kilpailutukset. Asiakkaan kokemus vaikuttamismahdollisuuksistaan riippuu kuulluksi tulemisen tilanteesta sekä miten hänen sanomansa vaikuttaa lopputulemaan ja tehtyihin päätöksiin. (Muurinen 2019.)

Maslow (1943) kirjoittaa ihmisten perustarpeiden koostuvan viidestä eri elementistä. Ensimmäisenä elementtinä on fysiologiset tarpeet (kuten ravinto), tarve tuntea turvallisuutta ja yhteenkuuluvuutta (sosiaalinen verkosto ja tarve kuulua johonkin), itsensä arvostaminen ja kunnioituksen saaminen sekä itsensä toteuttamisen tarpeet (mahdollisuus hyödyntää omia vahvuuksiaan). (Maslow 1943.) Haasteena onkin, miten nämä asiat voidaan turvata vankilasta vapautuvalle tai valvottuun koevapauteen lähtevälle, joiden mahdollisuus niiden toteuttamiselle yhteiskunnassa on heikotat kuin valtaväestöllä? Tutkimuksen vastauksista kävi ilmi, ettei kaikki ole tienneet yhteistyöstä. Voidaanko siitä päätellä, että vapautuvalla vangilla on perustarpeet jo valmiiksi kunnossa, ettei verkostoyhteistyötä tarvita tai onko työntekijä ollut tietoinen näistä puutteista vapautuvan vangin elämässä.

Tutkimuksen tulosten tarkastelussa kävi ilmi tyytyväisyys kohtaamisiin ja yhteistyöhön. Lisäksi tuloksissa näkyi tyytyväisyys henkilökohtaisissa tapaamisissa vangin ja työntekijän välillä. Luottamuksellisella ja turvallisella ilmapiirillä on positiivinen vaikutus asiakkaan kykyyn olla avoimempi ja tuoda esiin omia tuntemuksiaan. Asiakkaan toimijuuteen vaikuttaa myös luottamus, yksilöllinen kohtaaminen ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen. Luottamuksen puute taas voi vaikuttaa asiakkaan kokemukseen yhteistyön onnistumisesta. (Romakkaniemi & ym. 2012, 385–388.) Asiakkaan osallisuutta edistää, jos hän kokee työntekijän aitoa läsnäoloa, joka tuo asiakkaalle kokemuksen, että hän on aktiivinen jäsen. Asiakkaan palvelupolkujen suunnitteluun, toteutukseen sekä arviointiin ja kehittämiseen osallistaminen, tekevät palveluista asiakaslähtöisiä. (Tuusa ym. 2018, 143–144.)

Tutkimuksen tuloksien perusteella vapautuvan vangin tai valvottuun koevapauteen lähtevän vangin etenemistä palvelujärjestelmässä heikentää monialaisen yhteistyöverkoston välisen yhteistyön informaation puute. Kehitetty yhteistyömalli Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välillä ei ole välttämättä kaikille työntekijöille selvää, joka voi osaltaan vaikuttaa siihen, että kyselyyn vastanneet henkilöt eivät tienneet yhteistyöstä tai halusivat lisää informaatiota asiasta. Työntekijät saattavat kuvitella tekevänsä yhteistyötä yhdessä vapautuvan vangin kanssa, mutta

vapautuva vanki ei sitä välttämättä näe. Vapautuvan vangin ja yhteistyöverkostojen väliset näkemykset asiakkaan kokonaistilanteesta sekä toimintakyvystä vaikuttavan palvelutarpeenarvioinnin tekemiseen. Työntekijät voivat kokea vapautuvan vangin tarvitsevan joitakin palveluita, joita asiakas ei itse halua tai koe tarvitsevansa niitä.

Vapautuvien vankien kanssa työskentely on tutkimuksen mukaan tärkeää. Ennalta aloitettu ja valmisteltu vapautuminen tukee vapautuneen vangin integraatiota sekä rikoksettomuutta. Vapautuneilla vangeilla voi olla haasteita, joiden kohtaaminen vaatii paljon itseluottamusta ja motivaatiota. Näitä asioita verkostoyhteistyöllä voidaan vahvistaa ja tukea.

Vaikka vapautumista pyritään valmistelemaan hyvissä ajoin, on tuomion pituudella vaikutus siihen, milloin valmistelu aloitetaan. Tämä voi olla lyhytaikaisilla vangeilla vähäistä, vaikka se aloitettaisiin heti vankilaan saavuttua. Näin ollen voidaan olettaa, että pidempiä tuomioita suorittavilla vangeilla vapautuminen voi olla huolellisemmin valmisteltu. Näissä tilanteissa korostuu verkostoyhteistyön merkitys. Eniten verkostoyhteistyötä tarvitaan asumistilanteiden selvittämisessä ja asunnon hankkimisessa, jota voi olla haastava järjestää vankilasta käsin. (Leppo 2020, 25–26.)

Vapauttamissuunnitelma näyttää isoa osaa rangaistusajan suunnitelmassa. Sen laatiminen tehdään yhdessä vapautuvan vangin ja verkoston kanssa. Hallitus nosti esityksessään (263/2004) esiin, että suunnitelmaa tehdessä olisi otettava huomioon ne tekijät, jotka tukevat vapautuvan vangin selviytymistä vapaudessa. Ensimmäisen vapauttamissuunnitelmassa kartoitetaan vangin kokonaisvaltainen tilanne vapautumisen näkökulmasta, jolloin esiinnousseisiin haasteisiin voidaan kasata verkosto tukemaan vapautuvaa vankia vapauteen siirtymisen jälkeen. Nämä haasteet voi liittyä toimeentuloon, sosiaaliseen eristyneisyyteen, vuorovaikutusongelmiin tai vaikka päihde- ja mielenterveysongelmiin. Vastuussa olevan työntekijän tulee selvittää, millaista tukea vapautuva vanki tarvitsee tai millaisia mahdollisuuksia on saada tukea vapauduttuaan muilta viranomaisilta, kolmannelta sektorilta, yhdistyksiltä tai lähipiiriltään. Tuki räätälöidään vangin omiin tarpeisiin ja siihen mitkä yhteistyötahot pystyvät parhaiten tukemaan vapautuvaa vankia parhaiten. (Hallittu vapautuminen 2012, 19.)

Kangasaho (2013.) kertoo pro Gradu tutkimuksessaan, että Kuopion aikuissosiaalityöllä oli toimintamalleja vapautumisvaiheen tukemiseen, kun vapautuva vanki tai koevapauteen lähtevä vanki oli

vapautumassa ilman asuntoa. Kangasaho kertoo kuitenkin, ettei Kuopiossa ollut yleistä mallia vapautumisen tukemiseen, vaikka asia koskee kaikkia vankilasta vapautuvia henkilöitä. Pro Gradu tutkimuksessa Kangasaho viittaa siihen, että tarvitaan rakenteellisia ratkaisuja, jotta riittävä tuki saadaan taattua. (Kangasaho 2013.)

Tutkimuksessa on jatkossa huomioitava, että onko yhteistyö ja sen puuttuminen tai kehittäminen enemmän viranomaisten fokuksessa kuin asiakkaan kyvyssä ymmärtää toimijoiden välisen yhteistyön merkitystä hänen palveluidensa järjestymiselle ja kuntoutumiselle. Yhteistyö on käsitteenä ehkä liian abstrakti. Yhteistyö on jotakin, jota tekevät esimerkiksi viranomaiset, mutta se on terminä liian etäinen vangille, vaikka laadukas yhteistyö onkin asiakkaan palveluiden saatavuuden kannalta keskeistä.

Tulemme jatkossakin tarvitsemaan vapautuvien vankien kokemuksia kehittäessä palveluita. Myös valtakunnallisella tasolla palveluita olisi hyvä kehittää niin, että vapautuvien vankien palvelut olisivat yhdenvertaisia saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja palveluiden jatkuvuuden kannalta. Työskentelyssä olisi hyvä huomioida ennakoiva työskentelyote, jolla voitaisiin varmistua palveluiden laadusta ja vaikuttavuudesta. Lisäksi palveluiden monialaista yhteistyötä tulisi vahvistaa esimerkiksi ”ammattilaisten aamiaisella”, jossa Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen Hyvinvointialueen työntekijät pääsisivät kohtaamaan ja tutustumaan toisiinsa. Tapaamisilla voitaisiin jakaa ajatuksia ja kehittää yhteistyötä. Verkostojen ohjautuvuudessa ja johtamisessa tarvitaan alan tuntemista ja resursseja hoitaa sitä sekä perehtyneisyyttä. Verkostojen tulisi tuoda itseään näkyvämmäksi ja lisätä verkostojen välistä tuntemusta. Toteutuakseen se vaatii verkoston sisäistä keskustelua ja vuoropuhelua johdon ja operatiivisen tason välillä.

Toimivat verkostot tarvitsevat johdonmukaista ja toimivaa johtajuutta. Opinnäytetyön tulokset rakentuivat verkostotoimijoiden näkökulmasta, johon tulee kiinnittää huomiota niitä tarkastellessa. Tulokset on kuitenkin analysoitu vapautuvien vankien näkökulmasta. Tästä näkökulmasta katsottuna tulokset voidaan tulkita aidommiksi ja monipuolisemmaksi, vaikka varsinaisen verkostoyhteistyön kehittäminen on lähtenyt organisaatioista. Näin ollen opinnäytetyön tulokset kykenevät vastaamaan esitettyihin tutkimuskysymyksiin. Jatkokehittämisen kannalta voisi tutkia verkostojen merkitystä ja kehittämistä, joissa näkökulmia tuotaisiin eri suunnista, kuten esimerkiksi työnteki-

jöiden näkökulmasta. Lisäksi olisi mielekästä selvittää, mitä hyötyä verkostoyhteistyöstä on rikostaustaiselle henkilölle tai jos rikostaustaisen henkilön asiat etenevät, tarvitseeko hänen ymmärtää verkostoyhteistyön merkitystä.

Verkostoyhteistyössä tulee muistaa, ettei vapautuvalle vangille jätetä yksin toimijanroolia, vaan yhteistyöverkostossa pyritään kannustamaan vapautuvaa vankia osallistumaan yhteistyöverkostossa vuorovaikutukseen ja omia asioita koskevaan päätöksentekoon. Operatiivista työtä tekevien työntekijöiden tulisi tiedostaa, että vapautuvan vangin henkilökohtaiset ominaisuudet, taustat ja turvallisuuden tunne vaikuttavat lähes aina aktiivisuuteen olla osana verkostoa. Erityisesti meidän tulisi huomioida haavoittuvammassa asemassa oleviin vapautuviin vankeihin, joilla on monesti moniongelmaisuuksia tai muuten rajallinen toimintakyky. Vapautuva vanki tai koevapauteen lähtevä vanki tarvitsee vahvistusta ja tukea tehdä päätöksiä ja toimia oman elämänsä asiantuntijana.

On tärkeää tarkastella, mitä tulevaisuuden innovaatiot tuovat tullessaan. Viimevuosien aikana on syntynyt huomattava määrä poliittisia innovaatioita, kuten ihmisen ja digitalisaation vuorovaikutus. (Kamarin ym. 2021.) Tästä näkökulmasta on syytä tarkastella jatkokehittämistä, miten saamme palveluista ketterämpiä ja miten pystyisimme digitalisaatiota hyödyntämään vielä paremmin? Miten voimme vahvistaa vankien motivaatiota ja osaamista asioida digitaalisissa ympäristöissä?

9.2 Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksen näkökulmasta eettisyys ja luotettavuus tarkoittavat, että tutkijan on otettava huomioon eettiset periaatteet ja ohjeet, sekä noudatettava niitä koko tutkimuksen ajan. Tutkijan on huomioitava osallistujien anonymiteetti ja että heidän hyvinvointinsa menee edellä. Sen avulla voidaan tutkimukseen osallistujien haittoja vähentää. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2024.)

Tutkimuksen on oltava läpinäkyvä ja sen tekemisessä tulee noudattaa rehellisyyttä. Tutkijan on oltava avoin tutkimuksen tavoitteista, siihen käytetyistä menetelmistä ja saaduista tuloksista. Tutkijan pitää välttää tilannetta, jossa oma mielenkiinto voi vaikuttaa tutkimuksen puolueettomuuteen. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2024.)

Opinnäytetyössä noudatettiin hyviä tieteellisiä käytäntöjä. Sen avulla tutkimukseen osallistujat olivat tietoisia, mihin he osallistuvat ja millaisesta tutkimuksesta on kyse sekä mihin tuloksia tullaan käyttämään. Tutkijan on kunnioitettava jokaisen itsemääräämisoikeutta. Jokaisella haastatteluun pyydettävällä on oikeus kieltäytyä osallistumasta tutkimukseen.

Tutkimuksen eettisyys ja tiedottaminen tutkimusmenetelmistä sekä tutkimuksen tuloksista toi luotettavuutta tutkimukselle. Tutkimuksen eettisyyden takaamiseksi, opinnäytetyötä varten haettiin tutkimuslupaa Rikosseuraamuslaitokseltakin ennen varsinaisen tutkimusosion alkamista. Vapautuvista vangeista ei kerätty minkäänlaisia henkilötietoja missään vaiheessa tutkimusta.

Opinnäytetyön eettisestä näkökulmasta oli tarpeellista tarkastella omaa roolia koko prosessin ajan. Oli muistettava, että tutkimusta tehdään vapautuvan vangin näkökulmasta, eikä siitä miltä se itselle näyttää. Lisäksi teoriaosuudessa oli tarpeen rajata tekstiä, ettei se lähde menemään aiheen vierestä. Opinnäytetyö oli tarkoitus tehdä ulkopuolisesta näkökulmasta ja tutkijan roolista.

Opinnäytetyötä tehdessä tarvittiin jatkuvaa reflektointia sen tarkoituksesta sekä tavoitteista sekä pohdintaa valintojen suhteen, mikä on tärkeä huomioida tutkimuksen kannalta. Materiaalia löytyi vaihtelevasti, joten sen läpikäyminen ja karsiminen vei aikaa, jotta lopputulokseen saatiin oleelliset asiat.

Opinnäytetyössä noudatettiin yleisiä eettisiä periaatteita. Tutkimuksessa otettiin huomioon ihmisten itsemääräämisoikeus ja vapaaehtoisuus. Tutkimuksesta ei saanut koitua vahinkoa tutkimukseen osallistuville henkilöille. Tutkittavien henkilöiden yksityisyyden ja nimettömyyden suojelemisesta kerrotaan myös Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeessa (2019). (Ihmiseen kohdistuvan tutkimus eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarvio Suomessa 2019, 12–13.) Tutkittaville kerrottiin selkeästi vankipalaverissa tutkimuksesta, sen sisällöstä ja henkilötietojen käsittelystä. Heille myös kerrottiin, että kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista. Tutkimuksen alusta saakka tutkittaville luvattiin, ettei opinnäytetyössä tule näkyviin tutkimuksen kohteena olevien nimiä, eikä niistä pystyisi päättelemään tutkittavien henkilöllisyyttä tai heidän vastauksiaan.

Vaikka kyselyä jaettiin vapautuville vangeille ja koevapauteen lähteville, ei vastauksia juurikaan tullut. Vankeustiimin työntekijät muistuttelivat heitä tapaamisilla ja lähestyivät sähköpostitse. Vastaamattomuuteen on voinut olla syynä se, että kysely toteutettiin internetissä, jonka käyttö voi osalle vangeista olla haastavaa. Vastaamattomuus voi myös johtua vastaajien kiireestä tai kyselyn aiheen vähäisestä kiinnostavuudesta. Vastausten vähäinen määrä rajoittaa tutkimuksen yleistettävyyttä ja tulosten tulkintaan. Lisäksi oli kunnioitettava yksilön itsemääräämisoikeutta ja kyselyyn osallistuminen oli vapaaehtoista. Aineiston puuttuminen rajoitti tiettyjen johtopäätösten tekemistä.

Kyselyyn olisi halunnut vastata muita vankeja, mutta heillä ei vapautuminen ollut vielä ajankohtaista, joten kyselyä ei heille välitetty. Tämä olisi myös vääristänyt tutkimuksen tuloksia. Lisäksi kaikki halukkaista vastaajista eivät olleet vapautumassa Keski-Suomen hyvinvointialueelle.

On neljä tekijää, jotka on otettava huomioon, kun tarkastellaan kehittämisaihetta tutkimusetiikan näkökulmasta. Ensimmäisenä luotettavuus ja eettisyys. Kehitettäessä Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välistä yhteistyötä, on varmistettava, että kaikki toimenpiteet ovat luotettavia ja eettisesti hyväksyttäviä, muun muassa aineistonkeruussa ja tiedonhankinnassa. Toisena nostona anonymiteetti. Kehittämisen aikana kerättyjen tietojen anonymiteetti korostuu. Osallistujat voivat osallistua kehittämiseen niin, että heidän henkilöllisyytensä suojataan ja tietojen käsittelyssä ei voida tunnistaa ketään. Kehittämisessä intressit ja riippumattomuudesta on oltava tietoinen, esimerkiksi tukeeko ne organisaation tavoitteita. Tutkijana meidän on toimittava riippumattomasti ja objektiivisesti. (The European Code of Conduct for Research Integrity 2023. 6–9.)

Opinnäytetyötä kirjoittaessa kävi entistä enemmän selväksi, miten olennainen ja tärkeä osa tutkimusetiikka on kehittämisprosessissa. Tämän koen korostuvan yhteistyökuvioissa, jossa eri lait ohjaavat molempien osapuolten toimintaa. Luotettavuus, eettisyys ja vastuullisuus ovat keskeisiä periaatteita, jotka tulee huomioida kehittämisprosessin jokaisessa vaiheessa. Kriittisyys pohdinnoissa ja tietoinen toiminta auttavat varmistamaan, että kehittäminen tapahtuu eettisesti ja luotettavasti. Eettisyys oli tarkastelussa koko prosessin ajan, käsittäen sen aina aineiston keräämisestä opinnäytetyön raportointiin. Jokaisessa vaiheessa piti olla tarkka anonymiteetin toteutumisesta ja tutkijana olemisesta. Haastattelun aineistoa hyödynnettiin vain tämän tutkimuksen tarkoitukseen, kuten vapautuvia vankeja ja koevapauteen lähteviä oli informoitu.

Tutkimukseen vastanneiden määrä oli niin vähäinen, että analyysin tekeminen arvelutti. Tulosten tekeminen autenttiseksi olisi kärsinyt: miten saada tulokset kirjoitettua niin, ettei vastaaja pysty tunnistamaan itseään? Lisäksi huomasin, että kysely olisi ollut hyvä tehdä valvontatapaamisella, koska kysymyksiä olisi voinut avata paremmin. Tämän takia vastausten luotettavuus oli kyseenalaistettava.

Kyselyyn vastanneiden kokemukset poikkesivat toisistaan laajasti. Vastausmäärän vähäisyys vaikuttaa aineistosta tehtävien johtopäätösten tekemiseen. Vastausmäärän perusteella saatiin kapea näyttö yhteistyön toimivuudesta, jonka vuoksi tuloksia ei voi yleistää. Kyselyyn vastaamatta jättäminen tuli yllätyksenä. Vastauksissa näkyi, että yhteistyöhön oltiin tyytyväisiä, kun taas osa ei ollut tietoisia yhteistyöstä.

Tuomi ja Sarajärvi (2018.) kertovat eettisyyden korostuvan laadullisessa tutkimuksessa pelkästään jo aineistonkeruun vuoksi, koska se on vapaamuotoista. Jo pelkästään asema, josta tutkija tutkii, voi tuoda oman eettisen haasteensa esimerkiksi haastatteluihin vuorovaikutuksellaan, joka voi vaikuttaa tutkittavan vääränlaiseen kohteluun. Myös tämän tutkimuksen kohdalla vastausten määrän ollessa vähäinen, joutui pohtimaan eettistä näkökulmaa analysoinnissa ja miettimään omia valintoja. (Tuomi ym. 2018.)

Tuloksia analysoidessa heräsi ajatus, onko Rikosseuraamuslaitoksen ja hyvinvointialueen yhteistyö enemmänkin työntekijöiden välinen asia. Voidaanko sanoa, että ajatteleeko vanki lainkaan yhteistyötä asiana, joka vaikuttaa hänen asioidensa hoitamiseen vai onko tärkeämpää, miten hänet kohdataan ihmisenä ja mitä palveluja hän saa. Onko niin, että vangille ei ole tärkeämpää se, miten nämä palvelut tuotetaan tai kuka/ketkä yhdessä yhteistyöllä nämä tuottava. Syntyykö vangille kokemus Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välisestä yhteistyöstä vasta kokemuksen jälkeen, jossa hän kohtaa työntekijät.

Pohtiessa vastausten vähäistä määrää, tulee mieleen ymmärtääkö vapautuva vanki käsitettä yhteistyö, jolloin se jo osaltaan voi vähentää kiinnostusta vastaamiseen. Entä hyödyn näkökulma? Jos vastaamisesta ei koidu välitöntä hyötyä itselle, se voi laskea motivaatiota. Voiko vapautuvalla vangilla olla myös haasteita hahmottaa pitkällä aikavälillä koituvia hyötyjä? Aineistonanalyysin perusteella voidaan todeta, ettei ole riittävää informoida ja ohjata, vaan tarvitaan saattamista. Mutta

mitä saattaminen haastatteluun olisi tarkoittanut ja mitä olisi tullut tehdä eri tavalla. Eli kysymys on samanlaisesta ilmiöstä kuin palveluihin ohjautumisessa, pääsyssä ja kiinnittymisessä. Meidän tulisi ymmärtää se myös Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välisessä yhteistyössä sekä sen kehittämisessä.

Salmela-Aro ja Nurmi (2017) kirjoittavat kirjassaan Mikä meitä liikuttaa: motivaatiopsykologia perusteet, että motivaation kaksi perusmekanismia on sopeutuminen ja valinta. Olemassa olevista vaihtoehtojen määrä riippuu siitä, kumpi vaihtoehdoista painottuu tietyssä tavoitteessa. Kun tarjotaan vaihtoehtoja, kuten kyselyyn vastaaminen tai vastaamatta jättäminen, motivaatio on keskeinen asia tällöin valintaan. Tavoitteiden asettaminen tiettyyn elämäntilanteeseen on yhteydessä motivationaalisten mieltymysten vertaamista tarjolla oleviin mahdollisuuksiin. (Salmela-Aro ym. 2017.)

Opinnäytetyössä pyrittiin huomioimaan luotettavuus koko prosessin ajan. Luotettavuuden näkökulmasta se vaati jatkuvaa työskentelyä ja tiedon peilaamista omien ajatusten kanssa, koko prosessin läpikulkemisen ajan.

Luotettavuuden näkökulmasta oli huomioitava monia eri asioita, kuten tutkimuksen kohde ja tarkoitus, mitä ja miksi tutkimme. Toisena asiana tutkijan oma sitoutuminen tutkimukseen ja perustella miksi se on tärkeä. Tutkimuksessa oli käytävä ilmi, miten aineisto oli kerätty ja analysoitu. Lisäksi on muistettava tutkimuksen raportoinnin läpinäkyvyys. Tutkijan on annettava lukijoille tietoa siitä, miten tutkimus on tehty. Tutkijan on pystyttävä vastaamaan siitä, että raportti on tarpeeksi kattava ja se pitää sisällään kaikki tarvittavat tiedot. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2024.)

Luotettavuuden kannalta on tärkeää, että tutkimuksen tekemiselle on riittävästi aikaa. Tutkimuksen eri vaiheissa työpaikan edustajalla, kuin myös opinnäytetyön ohjaajalla, oli mahdollisuus lukea tutkimusta sen eri vaiheissa. Tämä tuo tutkimusprosessille julkisuutta, jolla tarkoitetaan sitä, että ohjaajilla oli mahdollisuus puuttua tutkimuksen sisältöön ja ohjata tarvittaessa. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2024.)

Asiakaskokemusten mittaamisen haasteena on ollut se, että moni kokeen niihin vastaamisen usein vaivalloiseksi, vaikka sen tarkoituksena on kehittää organisaatioiden toimintaa. Toisena voidaan

todeta, ettei asiakas välttämättä muutaman päivän jälkeen muista kokemustaan ja siirtävät vastaamista sen vuoksi. (Saarijärvi ym. 2022.) Tämän huomasi vapautuvien vankien kohdalla. Moni koki vastaamisen työläänä, vaikka heitä oli informoitu kyselyn tarkoituksesta. Osa vangeista jopa kertoi suoraan, ettei aio vastata, koska kysely on netissä. Tämä vaikuttaa suoraan tutkimuksen luotettavuuteen ja yleistettävyyteen. Jatkossa kyselyn voisi kokeilla tehdä kohderyhmälle valvontata- paamisilla kasvotusten. Toisena mietin, että tutkimuksen olisi voinut tehdä yhteistyötekeville työntekijöille ja kerätä heidän näkemyksiään ja kokemuksiaan yhteistyöstä.

Luotettavuudesta kertoo tutkimuksen tarkoituksen saavuttaminen, tutkijan sitoutuminen tutki- mukseen, aineiston keruun ja -analyysin toteutuminen, tutkittavien valikoituminen ja raportoinnin onnistuminen. Se on kokonaisuus, joka tulee huomioida. (Tuomi ym. 2018.) On tutkijan vastuussa tarkastella ja arvioida valintojaan sekä tiedostaa tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä tehden tutkimuksesta tulkinnat ja johtopäätökset läpinäkyvämmäksi. (Aaltio ym. 2020, 177–179.) Tutkijan ajatukset ja ratkaisut on tuotava selkeästi näkyville ja kirjoitettava sisältö auki niin, että tutkimusta lukevalle henkilölle käy ilmi sen sisältö. On kuitenkin muistettava, ettei opinnäytetyön tutkimuksesta saadut tulokset ole ainoa totuus vaan se on yksi näkökulma. Aineistonkeruussa ky- selylomake ei tuottanut odotettua vastausmäärää. Jollain toisella menetelmällä, kuten ryhmähaas- tattelulla olisi voitu päästä toisenlaiseen tulokseen. Ei voida myöskään olettaa, että kyselyyn vas- tanneet olisivat vastanneet samalla tavalla ryhmähaastattelutilanteessa. Tutkijalla on iso rooli opinnäytetyöntulosten kirjoittamisessa laadullisen tutkimuksen luotettavuuden äärellä, joka vai- kuttaa myös sen luotettavuuteen ja sen siirrettävyydestä toiseen ympäristöön (Karanikola 2019, 20.)

10 Johtopäätökset ja jatkotutkimusehdotukset

Jatkokehittämisen kannalta on huomioitava kohderyhmä paremmin. Vaikka kokemusta kohderyh- män kanssa työskentelystä on useita vuosia, kuitenkin aina tulee vähän yllätyksenä heidän moti- vaationsa osallistua erilaisiin kyselyihin, vaikka tarkoitus on kehittää heille palveluita paremmaksi ja katkeamattomaksi. Jatkokehittämisen kannalta on syytä tarkastella kohderyhmän motivointia ja keinoja saada vastauksia. Jatkotutkimuksen kannalta olisi kiinnostavaa tehdä vertailevaa tutki- musta työntekijöiden ja vankien kesken yhteistyöstä ja sen toimivuudesta, sekä Rikosseuraamus- laitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välillä työntekijöiden yhteistyöstä. Sitä silmällä pitäen

voisi kehittää myös keinoja, miten vangit saataisiin vastaamaan paremmin. Ehkä haastattelu ja siihen saattaminen olisi toimivampi menetelmä aineistonkeruuseen, kuin webropolin kautta kysely.

Jatkokehittäminen vaatii niin Rikosseuraamuslaitosta kuin Keski-Suomen hyvinvointialuettakin jatkamaan sitoutumista yhteisen päämäärän eteen. Kehittämisen aikana löydetty ongelmakohdat tai puutteet voidaan ottaa tarkasteluun ja niitä osa-alueita voidaan alkaa työstämään. Seuraavana kehittämiskohteena voisikin olla tarkastelu työntekijöiden välisestä yhteistyöstä ja sen vaikutuksesta rikostaustaisen henkilön käsitykseen yhteistyöstä. Molempien organisaatioiden henkilöstö on sitoutunut tekemään yhteistyötä ja seuraavana vaiheena onkin toimintamallin juurruttaminen työntekijöiden toimintaan. Tavoitteena on helpottaa niin rikostaustaisen kuin työntekijänkin työtä, kun vangin palvelupolut ovat kunnossa.

Jatkuva kehittäminen vähentää asiakkaiden kipupisteitä palveluprosessissa. Se tuo myös kustannussäästöjä organisaatioihin, kun prosesseista ja toiminnoista tulee ketterämpiä. Kehittämisellä saatetaan parantaa asiakkaiden elämänlaatua, jolla yhteiskunnan hyvinvoinnin on mahdollista kasvaa. (Huovila ym. 2022) Kehittämisen tuloksia arvioidaan asiakastytyväisyyskyselyllä. Lisäksi pidemmällä aikavälillä lähetetään asiakkaille kysely, jossa kysytään sen hetkistä tilannetta ja muutosta lähtötilanteeseen. Uskon näkyvämpien tuloksien tulevan esiin vasta vuosien kuluttua, jolloin pystymme arvioimaan yhteistyön tuottamaa hyötyä paremmin, onko vangit palanneet vankilaan vai integroituneet yhteiskuntaan. Jatkokehittäminen vaatii organisaatioilta sitoutumista yhteisen päämäärän eteen. Kehittämisen aikana tapahtuneet kompastuskivet voidaan ottaa suurennuslasin alle ja alkaa työstämään niitä osa-alueita toimivammaksi. Kehittämisen seuraava vaihe on kerätä tietoa ja kokemuksia palvelua käyttäviltä asiakaspolkukartoitusta hyödyntäen. Henkilöstö on sitoutunut tekemään yhteistyötä ja toimintatavan juutuessa omaan työhön, se ei vie juurikaan ylimääräistä aikaa. Toisin sanon, kehittämisen osatavoite on helpottaa myös työntekijöiden työtä, kun vanki vapautuu saattaen siviiliin. Arviointia onnistumisesta kartoitetaan aluksi moniammatillisessa tiimissä puolivuositain kokoontumalla saman pöydän ääreen. Nämä ovat samalla hyviä tilaisuuksia kertoa mahdollisista muutoksista palveluissa tai huomatuista kehittämistarpeista. Kehittäminen on jatkossa yhteinen projekti Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välillä. Päävastuun ottaa koollekutsumisesta Rikosseuraamuslaitos, joka on tähänkin mennessä koonnut aineiston kehittämisestä ja sen jakamisesta hyvinvointialueelle.

Uusien yhteistyömallien luominen vaatii pitkää vuoropuhelua verkostojen välillä, mutta myös palvelua käyttävien kokemusten kuulemista. Verkostojen välisessä yhteistyössä tulisi kiinnittää huomiota myös sen sisäiseen vuorovaikutukseen, työntekijöiden ehdotusten huomioimiseen ja heidän ratkaisuehdotuksiinsa muutostilanteessa. Vaikka muutostilanteet vaativat vuoropuhelua toimijoiden välillä, sitä voidaan edistää työntekijäaktiivisuudella, jossa korostuu resurssien suuntaamista yhteisen päämäärän eteen. Verkostojohdamisen oppaasta (2019, 20) voidaan nähdä, millainen vaikutus rakenteilla ja verkostotoimijoilla on verkoston tavoitteisiin ja tehtäviin sekä miten niiden avulla voidaan lisätä osallisuutta ja sitoutumista. Se vaikuttaa omalta osaltaan verkostojen toimivuuteen. Verkostoyhteistyöstä löytyy jokseenkin vähän tutkimustietoa, joten verkostojen välisestä yhteistyöstä tarvittaisiin enemmän tutkimuksia. Sen avulla voitaisiin nähdä verkostoyhteistyöhön liittyviä samankaltaisuuksia ja eroavia tekijöitä.

Tutkimuksen tuloksia tarkastella voidaan todeta että, yhtenä kehittämiskohteena vankilasta vapautuvien vankien kanssa on työkäytäntöjen yhdenmukaistaminen ja uuden toimintamallin juurruttaminen työnkuviin, ettei vapautuvalle vangille tarjottava tuki kohdistuisi vain yhteen työntekijään. Lisäksi olisi huomioitava, ettei tuki olisi resursseista riippuvaa tai vain muuten jäsentämätöntä. Yhteistyöllä ja kohtaamisilla oli merkitystä vapautuneille vangeille, mitkä näkyivät tulosten analyysissä. Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välisessä yhteistyössä tulisi miettiä keinoja, jotta voimme varmistua riittävästä tuesta vapauteen siirryttäessä. Vai pitäisikö vapautuneen elämänhallintaa tukea jollain toisella tavalla, esimerkiksi kolmannen sektorin-, yhdistysten- tai jollain muulla tukitoimenpiteellä?

Lähteet

Aaltio, I. & Puusa, A. 2020. Mitä laadullisen tutkimuksen arvioinnissa tulisi huomioida? Teoksessa laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Toim. A. Puusa ja P. Juuti. Helsinki: Gaudeamus.

Auh Seigyoung, Menguc Bulent, Katsikeas Constantine S., Jung Yeon Sung. 2019. Whem Does Customer Participation Matter? An Empirical Investigation of Role of Customer Empoerrment in the Customer Participation-Performance Lins. Viitattu 3.6.2024. https://janet.finna.fi/PrimoRecord/pci.cdi_proquest_journals_2310600515?sid=4724931381

Braun, V. & Clarke, V. 2006. Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*3(2), 86. Viitattu 30.10.2024. https://www.researchgate.net/publication/235356393_Using_thematic_analysis_in_psychology

Elo, S., Kajula, O., Tohmola, A., Kääriäinen, M. 2022. Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen. Viitattu 4.6.2024. <https://oulurepo oulu.fi/bitstream/handle/10024/47650/nbnfioulu-202402061597.pdf?sequence=1>

Eskola, J. & Suoranta, J. 2003. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Vastapaino.

Finlex. Laki potilaan asemasta ja oikeuksista. 1992. Viitattu 8.7.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920785>

Finlex. Laki Rikosseuraamuslaitoksesta. 2022. Viitattu 29.5.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220221>

Finlex. Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista. 2000. Viitattu 8.7.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2000/20000812>

Finlex. Suomen perustuslaki. 1999. Viitattu 29.7.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731#L1P2>

Finlex. Valtioneuvoston asetus Rikosseuraamuslaitoksesta. Viitattu 29.5.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220290>

Fischer, M. & Vainio, S. 2015. Potkua palvelubisnekseen. Asiakaskokemus luodaan yhdessä. Helsinki: Talentum pro.

Hallittu vapauttaminen 2012. Rikosseuraamuslaitoksen käsikirjoja 2012. Viitattu 20.10.2024. <https://docplayer.fi/3072273-1-rikosseuraamuslaitoksen-kasikirjoja-2012-hallittuvapauttaminen-luonnos-20-7-2012.html>

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hokkanen, L. 2012 Interpreting a client satisfaction survey on shared agency in plan-based practice at the welfare office. *Nordic Social Work Research*, 125.

- Huovila, P. & Torkkeli, L. 2022. Julkaisu: Digitaalisten palvelujen kehittäminen julkisessa organisaatiossa. Viitattu 20.10.2024 <https://blogit.lab.fi/labfocus/digitaalisten-palvelujen-kehittaminen-julkisessa-organisaatiossa/>
- Isoherranen, K., Rekola L., Nurmi, R. 2008. Enemmän yhdessä- moniammatillinen yhteistyö. Helsinki: WSOY.
- Juhila, K. N.d. Laadullisen tutkimuksen ominaisuudet. Teoksessa Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Toim. J. Vuori. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 20.10.2024. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/metodologia/metodologia/kvali/mita-on-laadullinen-tutkimus/laadullisen-tutkimuksen-ominaispiirteet/>
- Järvensivu, T. 2019. Verkostojen johtaminen - Opi ja etene yhdessä. Helsinki: Books on demand.
- Kallinen, T. & Kinnunen, T. 2021. Etnografia. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 26.10.2024 <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/metodologia/metodologia/kvali/laadullisen-tutkimuksen-aineistot/haastattelut/>
- Kamarin, M., Shichao, Z. 2021. An Innovative Reflection Based on Critically Applying UX Design Principles. Viitattu 15.8.2024. <https://radar.gsa.ac.uk/7782/1/JOItmC-07-00129.pdf>
- Kangasaho, K. 2013. Aikuissosiaalityö vapautuneen vangin elämänhallinnan tukena. Pro gradu. Yhteiskuntatieteiden laitos. Itä-Suomen yliopisto. Viitattu 30.10.2024. https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/12441/urn_nbn_fi_uef-20130535.pdf
- Kankkunen, P. & Österlund, P. 2012. Tykkäämistalous. 1. Painos. Helsinki: Alma Insights.
- Karanikola, M. N. K. 2019. Content Analysis in Critical and Emergency Care: A Discussion Paper. The World of Critical Care Nursing, 20. Viitattu 20.10.2024. <https://wfccn-ijcc.com/index.php/connect/article/view/925/908>
- Karsikas, V. 2005. Selvinpäin olosta tulee hyvä fiilis. Päihdeongelmaisten vankien voimaantuminen. Rikosseuraamusviraston julkaisuja 3/2005. Helsinki, Rikosseuraamusvirasto. 12–13. Viitattu 20.10.2024. <https://www.sosnet.fi/loader.aspx?id=b98886bb-ca4b-4847-a5cb-31b0a0dfc1b9>
- Keski-Suomen Hyvinvointialue. 2023. Hyvinvointialuestrategia 2030. Viitattu 3.5.2024. <https://hyvaks.fi/hyvinvointialue/strategia>
- Keski-Suomen Hyvinvointialue. 2023. Viitattu 3.5.2024. <https://www.hyvaks.fi/>.
- Kvarnström, S. 2011. Collaboration in health and Social Care – Service user participation and teamwork in interprofessional clinical microsystems. School of Health Sciences, Jönköping University <https://hj.diva-portal.org/smash/get/diva2:417626/FULLTEXT01.pdf> Viitattu 20.10.2024.
- Lemon, K. N. & Verhoef, P. C. 2016. Understanding Customer Experience Throughout the Customer Journey. Journal of Marketing 80(6), 74-79. Viitattu 20.10.2024. <https://typeset.io/pdf/understanding-customer-experience-throughout-the-customer-52i6greyzk.pdf>

Leppo, A. 2020. Vapautuvien asumisen tuki. Käsikirja asumissosiaaliseen työhön rikostaustaisten kanssa. Kriminaalihuollon tukisäätiö. 3.painos, 25–26. Viitattu 20.10.2024.

https://www.krit.fi/wp-content/uploads/2021/01/opas_verkko.pdf

Lockhart - Wood, K. 2000. Collaboration between Nurses and Doctors in Clinical Practice. British Journal of Nursing 276–280. Viitattu 15.8.2024

Löytänä, J. & Korteso, K. 2011. Asiakaskokemus palvelubisneksestä kokemusbisnekseen. Helsinki: Talentum.

Maslow, A. 1943. A Theory of Human Motivation (yorku.ca) Maslow tarvehierarkia. Originally Published in Psychological Review, 50, 370–396. Viitattu 20.10.2024. https://www.academia.edu/3588286/A_Theory_of_Human_Motivation_A_H_Maslow_1943

Mikkonen, E. 2021. Asiakkaan toimijuuden tukeminen monialaisessa yhteistyössä. Pro gradu. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Tampereen yliopisto. Viitattu 30.10.2024.

<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/131056/MikkonenElla.pdf?sequence=2>

Muurinen, H. 2019. Service-user participation in developing social services: applying the experiment-driven approach. European Journal of Social Work. Viitattu 20.10.2024.

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13691457.2018.1461071>

Pehkonen, A., Martikainen, K., Kinni, R-L. & Mönkkönen, K. 2019. Asiakas moniammatillisessa kohtaamisessa. Teoksessa Kaarina Mönkkönen & Taru Kekoni & Aini Pehkonen Moniammatillinen yhteistyö – Vaikuttava vuorovaikutus sosiaali- ja terveysalalla. Tallinna: Gaudeamus, 107-108.

Purvis, M., Ward, T., & Willis, G. 2011. The Good Lives Model in Practice: Offence Pathways and Case Management. European Journal of Probation 7. Viitattu 29.10.2024

Puusa, A., Juuti, P. & Aaltio, I. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki. Gaudeamus. Viitattu 21.10.2024.

Raitakari, S. & Permin Berger, N. 2017. Making active citizens in the community in client-worker interaction. Teoksessa Kirsi Juhila, Suvi Raitakari ja Christopher Hall. Toim. Responsibilisation at the Margins of Welfare Services. London: Routledge, 115.

Rikosseuraamuslaitos 2022. Viitattu 21.10.2024. <https://rikosseuraamus.fi/fi/index/rikoksesta-tuomituille/vangeille/vapautuminenvankilasta.html>

Rikosseuraamuslaitos. 2023. Viitattu 29.5.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220290>

Rikosseuraamuslaitoksen strategia 2024–2027. Viitattu 1.5.2024

<https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/rikosseuraamuslaitos/arvot.html>

Rikosseuraamuslaitos. 2024. Vastuullisuusraportti. Viitattu 29.9.2024. https://www.rikosseuraamus.fi/material/sites/rise_ja_rskk_yhteiset/dokumentit/6bgyn1cfl/Rikosseuraamuslaitoksen_Vastuullisuusraportti_2023.pdf

Rikosseuraamuslaitos. 2023. Viitattu 20.9.2024. <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/seuraamukset.html>

Rikosseuraamuslaitos. 2023. Viitattu 4.6.2024. <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/rikoksesta-tuomituille/vangeille/vapautuminenvankilasta.html>

Rikosseuraamuslaitos. 2023. Yhdyskuntaseuraamuksista yleisesti. Viitattu 15.8.2024. https://www.rikosseuraamus.fi/material/sites/rise_ja_rskk_yhteiset/dokumentit/w4nbw9krf/Yhdyskuntaseuraamuksista_yleisesti_Kati_Kettukivi_25.10.2023_final.pdf

Romakkaniemi, M. & Järvikoski, A. 2012. Service users' perceptions of shared agency in mental health services. *European Journal of Psychotherapy and counselling* 385-388. Viitattu 25.10.2024. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13642537.2012.733556?scroll=top&needAccess=true>

Saarijärvi, H., Puustinen, P. 2022. Strategiana asiakaskokemus. *Docendo* 54, 74-77, 78-81, 121-124, 207-208.

Salmela-Aro, K. & Nurmi, J-E. 2017. Mikä meitä liikuttaa. *Motivaatiopsykologian perusteet*. 3. täysin uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus. [Mikä meitä liikuttaa | Ellibs Lukuohjelma](#)

Schot, E., Tummers, L. & Noordegraaf, M. 2019. Working on working together. A systematic review on how healthcare professionals contribute to interprofessional collaboration. Viitattu 2.11.2024. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13561820.2019.1636007#abstract>

Soklaridis, S., Romano, D., Fung, W., Martimianakis, M., Sargeant, J., Chambers, J., Wiljer, D., Silver, I. 2017. Where is the client/patient voice in interprofessional healthcare team assessments? Findings from a one-day forum. Viitattu 29.7.2024.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2023. Viitattu 29.5.2024. <https://stm.fi/hyvinvointialueet>

Spiik, K-J. 2024. Yhteisöohjautuvuus: Miten hallita sitä, mitä ei voi hallita?: Opas verkostojen johtamiseen. *Karlex* 1. painos 69.

Teräs, M. & Toiviainen, H. 2014. Kehittävä teema-analyysi kasvatustieteen tutkimusmenetelmänä. Artikkel. *Aikuiskasvatus* 85–86. Viitattu 20.10.2024. <https://journal.fi/aikuiskasvatus/article/view/94084/52762>

The European Code of Conduct for Research Integrity, 2023. Revised edition, 6–9. Viitattu 22.8.2024

Tiittula, L. & Ruusuvuori, J. 2005. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. *Toim. J. Ruusuvuori & L. Tiittula*. Jyväskylä: Vastapaino 11.

Tuomi, J., Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. Uudistettu laitos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi. [Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi | Ellibs Lukuohjelma \(elibrary.com\)](#)

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2024. Viitattu 12.6.2024. <https://tenk.fi/fi/hyva-tieteellinen-kaytanta-htk>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2019. Viitattu 15.8.2024. https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/lhmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf

Tuusa, M., Seppänen-Järvelä, R. Henriksson, M., Juvonen-Posti, P., Pesonen, S., Syrjä, V. & Savinainen, M. 2017. Yhteistoiminta ja toimijuus kuntoutumista edistävinä vaikutusmekanismeina. Lapin yliopisto 143–144.

Verkostojohtamisen opas. 2019. Valtionneuvoston kanslian julkaisuja. 14–15. Viitattu 3.6.2024. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161513/VNK_12_19_Verkostojohtamisen_opas.pdf

Vilka, H. 2021. Tutki ja kehitä. 5.p. Jyväskylä: PS-Kustannus 69.

Åkerbland, L. & Haapakoski, K. 2020. Hauras jaettu toimijuus ammatillisessa kuntoutuksessa. Janus vol. 28 (3) 2020, 231–233. Viitattu 21.10.2024. <https://journal.fi/janus/article/view/83335/56223>

Liitteet

Liite 1. Infolehti

TIEDOTE TUTKIMUKSESTA

HEINÄKUU 2024-MARRASKUU 2024

Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välinen yhteistyö rikostaustaisen näkökulmasta

Tutkimuksen keskeisenä tavoitteena on selvittää aloitettua yhteistyötä Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa ja tuoda vapautuvan vangin näkemystä palveluiden sujuvuudesta. Tutkimuksen avulla tarkastellaan yhteistyön toimivuutta ja vahvistaa jo toimivia palveluita.

Tutkimus on rajattu koskemaan Keski-Suomen hyvinvointialueelle vapautuvia vankeja sekä koevapauteen siirtyviä vankeja.

Tutkimuksen tarkoitus on selvittää Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen yhteistyötä vangin näkökulmasta.

Tutkimuksen tavoitteena on edistää niin Rikosseuraamuslaitoksen kuin Keski-Suomen hyvinvointialueen strategisia tavoitteita ja yhteensovittaa palvelut katkeamattomaksi.

Tutkimuskysymykset:

1. Millaisia kokemuksia vapautuvalla vangilla on Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen yhteistyöstä?
2. Miten Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välinen yhteistyö näyttäytyy vapautuvan vangin silmin?

Aineisto kerätään strukturoidulla haastattelulomakkeella, joka toteutetaan webropol-kyselyllä. Strukturoitu haastattelu tarkoittaa sitä, että siinä on etukäteen mietitty kysymysrunko, joka pysyy kaikille vastaajille samana.

Kyselyssä ei kysytä mitään henkilökohtaisia tietoja ja osallistuminen on vapaaehtoista.

Mikäli olet kiinnostunut osallistumaan tutkimukseen tai haluat siitä lisätietoa, voit ilmoittaa siitä omalle työntekijällesi tai lähettää sähköpostia osoitteeseen mari.alenius@om.fi.

Linkki kyselyyn: <https://link.webropolsurveys.com/S/339F703D56C04A6B>

Liite 2. Tutkimuskysymykset

Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen hyvinvointialueen
välinen yhteistyö rikostaustaisen näkökulmasta
(Ethän kirjoita vastauksiin henkilö- ja terveystietoja!)

1. Millainen merkitys sinulle on Rikosseuraamuslaitoksen ja Keski-Suomen
hyvinvointialueen välisestä yhteistyöstä?

2. Mitkä asiat yhteistyössä toimivat?

3. Mitkä asiat eivät toimi? Miksi?

4. Mitä mielestäsi tulisi tehdä, että yhteistyö voisi kehittyä?

5. Mitä et haluaisi kehittää yhteistyössä?

6. Mitä muuta haluaisit sanoa?

Lähetä

100% Valmis